DOĞAN KARDEŞ

SAYI: 27, ARALIK 1990 YIL: 3, AYLIK DERGİ, KDV DAHİL 4.000 TL

KİTAPLIĞINIZIN İKİ YENİ ÜRÜNÜ

• Yazar Sevim Ak'ın üçüncü öykü kitabı: Pembe Kuşa Ne Oldu? Çizer kardeşi Behiç Ak'ın resimlediği bu kitap, on öyküden oluşuyor. Bunlarda, alışılmış çocuk öykülerinde sıklıkla görülen "ders verme amacı" yok. Çocukların dünyasına tepeden bakmıyor Sevim Ak. Çocukları, "büyük" olmaya hazırlama kaygısı yok. Sevim Ak, bir çocuğun duyarlılığı, sevecenliği ve merakıyla yaklaşıyor olaylara. Çocuklarımızın hemen her gün yaşadıkları olayları, onların duyarlılığı ve anlatımıyla öykülüyor.

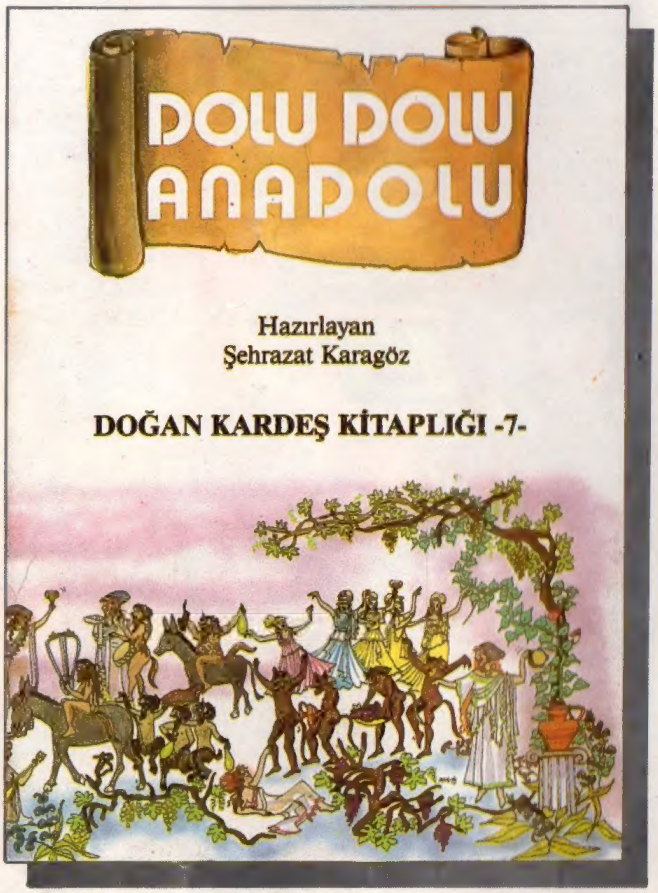

• Dolu Dolu Anadolu adlı bu kitapta, Doğan Kardeş'in aynı adlı bölümünde yer alan mitolojik öyküler toplandı. Mitolojileri arkeolog Şehrazat Karagöz derledi ve öyküledi. Anadolumuzun zengin kültürel mirasını yansıtan mitolojik öyküleri beğeneceğinizi sanıyoruz.

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yeniçeriler Cad. Sinekli Medrese Sok. No: 1
Beyazıt 34 491 İSTANBUL
Tel: (1) 516 85 32, (1) 516 93 23

DÜŞLERİMİZ GERÇEKLEŞECEK

Düşlerinizin gerçek olmasını istemez misiniz? Doğan Kardeş size bu fırsatı veriyor. Nisan ayında toplanacak I. Ulusal Çocuk Kurultayı'nda düşlediğiniz dünyayı ve bu düşlerin gerçekleşmesi için ne yapılması gerektiğini siz belirleyeceksiniz. Konuyla ilgili ayrıntılı bilgiyi 4, 5, 6 ve 7. sayfalarımızda bulabilirsiniz.

Bu ay *"Dünya Masalları"* dizimiz sona eriyor. Gelecek ay ülkemiz yazarlarının öykülerine yer vereceğiz. Ama öykülerin sonlarını yayımlamayıp sizlerden uygun sonlar yazmanızı isteyeceğiz. Epeyce eğlendirici ve eğitici bir deneyim olacağını düşünüyoruz. Ne dersiniz?

Bu ay son kez yayımladığımız bir dizi yazı da *"İkibine On Kala"* Gelecek ay başlayacağımız *"İletişim"* adlı dizimizi beğeneceğinizi umuyoruz. İletişim teknolojisindeki gelişmeler sayesinde, dünyamız neredeyse küçük bir köy haline geldi. Artık dünyanın en uzak köşelerindeki olaylardan anında haberdar olabiliyoruz. Dizimizde geçmişten günümüze iletişimin evrimini anlatırken, basit iletişim aygıtlarının da nasıl yapılabileceğini göstereceğiz.

*"Öğrenci Yetiştirme Testleri"*mizi beğendiniz mi? Testlerle ilgili sorularınız olursa adresimize yazın, yanıt verelim.

Doğan Kardeş Postası'na gösterdiğiniz ilgiye teşekkür ederiz. Dünya ve ülke gündemindeki sorunlarla ne denli ilgili olduğunuzu gören büyükler, epeyce şaşırıyor olmalılar. Öyle ya, bugüne dek çocukların bu sorunlarla ilgili olmadıkları, onları düşünmedikleri sanılırdı. *Doğan Kardeş* okurları, büyüklerin yanlış sanılarını yıkacak gibi görünüyor.

Gazetemize gösterdiğiniz ilginin sürmesini diliyor, gelecek sayıda yeniden birlikte olalım istiyoruz.

Hoşçakalın.

Nevzat BASIM

Çocuklar UNICEF'e güveniyor

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF)'in amacı, gereksinmesi olan çocuklara yardım etmektir. UNICEF, temiz su bulunması, beslenme, eğitim gibi anne ve çocuk sağlığı için çok önemli hizmetlerin sağlanması için gereksinim duyan ülkelere de yardım eder. Bu yardımı yaparken ırk, renk, dil, cinsiyet, inanç ayırımı yapmaz.

Bu yardımları yapabilmek için, UNICEF'in paraya gereksinmesi vardır. Bu para da devletlerden ve bağış yapan kişi ya da kurumlardan sağlanır. Bir başka para kaynağı da UNICEF'in üretip satışını yaptığı şeylerdir. Üstte sunduğumuz ve UNICEF tarafından üretilen yeni yıl kutlama kartlarını alın, çocukların yaşamında olumlu, güzel değişiklikler için katkınız olsun. Bu kartları büyük kitabevlerinde ve kart satıcılarda bulabilirsiniz.

DOĞAN KARDEŞ

1945'TEN BERİ TÜRK ÇOCUKLARININ DERGİSİ

Sayı 27, Aralık 1990

Yapı Kredi Yayınları Ltd. Şti.
Yeniçeriler Cad. Sinekli Medrese Sk.
No: 1, Kat: 3 Beyazıt/İSTANBUL
Telefon: 516 93 23 - 516 85 32 - 516 89 83
Fax: 516 13 51

Yapı Kredi Yayınları Ltd. Şti. Adına Sahibi: Ömer KAYALIOĞLU

Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Müdür: Turhan ILGAZ

Yayın Danışmanı: Nadir Ergin TELCİ
Yazı İşleri Müdürü: Nevzat BASIM
Sanat Yönetmeni: Erdoğan UĞURLU
Yazı İşleri: Sema Polat ÖĞÜT, Zeynep ARSLAN, Çiğdem AKSOY
Katkıda Bulunanlar: Hasan AYDIN, Tuncay BATIBEKİ, Behice BALTA, Tansel BAYBARA, Seçil BÜKER, Gülten DAYIOĞLU, Elvan Pektaş DENİZ, Esin DÜZAKIN, Nazan ERKMEN, Ali Murat ERKORKMAZ, Ayşegül İLDENİZ, Veli KAHRAMAN, Hamid MİRGHANBARİ, Feridun ORAL, Mehmet SEVİNÇ, Ateş SUNAY

Kapak Deseni: Tuncay BATIBEKİ

Reklam ve Pazarlama Müdürü: Metin MERİÇBOYU

Temsilcilerimiz: Gültekin ALTUN, Avni ÇAĞIRIR
Abone ve Bilgi İşlem: Figen MANGALTEPE
Muhasebe: Levent ALTUNBEK, Işın EVİRGEN

Dizgi: Tipograf
Renk Ayırımı, Film ve Montaj: Laçin Repro
Baskı: Cem Ofset Matbaacılık San. A.Ş.
Dağıtım: GAMEDA

İlan Koşulları:
Arka Kapak : 5.000.000 TL
Kapak İçleri : 4.500.000 TL
İç Sayfalar : 4.000.000 TL
İnsört : 6.500.000 TL

Fiyatı: 4.000 TL (KDV dahil) **KKTC Fiyatı:** 6.000 TL **Taahhütlü Gönderi:** 55.000 TL **Abone Bedeli (yalnız 1 yıllık):** 40.000 TL **Yurt Dışı:** 20 US $, 30 DM

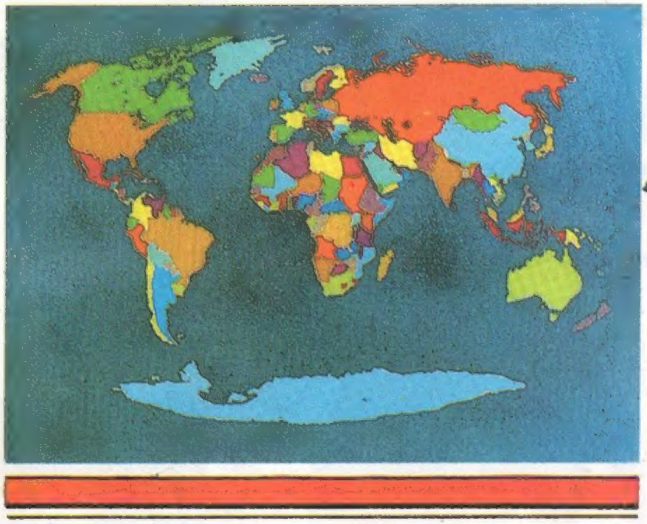

1. ULUSAL ÇOCUK KURULTAYI

- Sahip olduğunuz hakları biliyor musunuz?
- Haklarınıza sahip çıkıyor musunuz?
- Nasıl bir dünyada yaşamak istiyorsunuz?
- Düşlediğiniz dünya için şimdi neler yapıyorsunuz, yapabilirsiniz?

Kurultayda bu sorunlar tartışılacak.

- Günümüz çocuklarının yaşadıkları sorunlar belirlenecek:

Siz belirleyeceksiniz.

- Bu sorunların nasıl çözümlenebileceği saptanacak:

Siz saptayacaksınız.

- Sonuçta, "Yaşamak istediğimiz dünya" projesi oluşturulacak:

Siz oluşturacaksınız.

Kurultayda tartışmacılar siz olacaksınız!

17-23 Nisan 1991 tarihinde, İstanbul'da yapılacak bu kurultaya her ilden biri ilkokul diğeri ortaokul öğrencisi iki arkadaşımız katılacak. Katılımcı arkadaşlar, Milli Eğitim Bakanlığımızın desteğiyle yapılan bir kompozisyon yarışması sonrasında belirlenecek. Yarışma sonrası belirlenen arkadaşlarımızı **Doğan Kardeş** ağırlayacak.

BİR DÜNYA DÜŞLÜYORUM

1. Ulusal Çocuk Kurultayı katılımcılarını belirlemek için açılan kompozisyon yarışmasının konu başlığı: **''Bir dünya düşlüyorum!''**

- Nasıl bir dünya düşlüyorsunuz?
- Çevre, aile, eğitim, barış, hayvanlar, ülkeler arası ilişkiler, insanlar arası ilişkiler, yaşam biçimleri, eğlence, insanların refahı gibi konularda neler yapılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Kompozisyonunuzu, bu sorulara yanıt verecek şekilde oluşturmalısınız.

KATILMA KOŞULLARI

Kurultayda her ili, bir ilkokul ve bir ortaokul öğrencisi temsil edecektir. Bu yüzden yarışmamıza tüm ilkokul, ortaokul öğrencileri katılabilirler.

- Kompozisyon beyaz dosya kâğıdına elle, en çok üç sayfa olarak, kitap harfleriyle ve okunaklı bir şekilde veya daktilo ile iki sayfa olarak yazılmalıdır.

DİKKAT!

- Kompozisyonu gönderdiğiniz zarfın içerisine, kısa yaşam öykünüzü, bir adet vesikalık fotoğrafınızı, okuduğunuz okulu, sınıfınızı, yaşınızı, açık adresinizi ve varsa telefon numaranızı eklemeyi unutmayın.

SON KATILMA TARİHİ

- Kompozisyonlar en son **31 Ocak 1991** tarihine dek adresimizde olmalıdır.

GÖNDERİ ADRESİ

- Kompozisyonlarınızı, zarfın sol üst köşesine adınızı, soyadınızı ve adresinizi yazdıktan sonra;
  Doğan Kardeş Çocuk Kurultayı
  Yeniçeriler Cad. Sinekli Medrese Sk.
  No: 1 Kat: 3 Beyazıt-İSTANBUL
  adresine taahhütlü olarak göndermelisiniz.

DEĞERLENDİRME

- Yarışmaya gönderilen ürünler, illere göre sınıflandırılıp bir ön elemeden geçirilecektir. Ön elemeden geçen ürünler, derecelendirilmek üzere seçici kurulun değerlendirmesine sunulacaktır. Derecelendirme sırasında her ilden bir ilkokul, bir ortaokul öğrencisi belirlenecek, belirlenen arkadaşlarımız, kurultaya illerinin delegesi olarak katılacaklardır.

SEÇİCİ KURUL

(Alfabetik sırayla)

Avni AKYOL - Milli Eğitim Bakanı
Sevim AK - Öykü yazarı
Enis BATUR - Şair, yazar
Gülten DAYIOĞLU - Eğitimci, yazar
Fatih ERDOĞAN - Yazar, editör
Nail GÜRELİ - Gazeteci, yazar
Doç. Dr. Türkel MİNİBAŞ
Prof. Dr. Ayla OKTAY
UNICEF temsilcisi

POSTA KUTUSU

ASMA AĞACI

Beni konuşmaz sanmayın,
Meyvemi iyi tanıyın,
Yiyerek tadına bakın,
Kesilmesin elin sakın.

Gözyaşlarımı zamansız akıtmayın,
Yağmur sanıp yanılmayın,
Sizler gibi ağlarım,
Yeşillenince kuşlarla oynarım.

Üzümlerim evlatlarım,
Ben onlarla varım,
Adımı bulun bakalım,
Ber bir asma ağacıyım.

Gönül ÜNVER
Balıkesir Atatürk Ortaokulu
Matematik Öğretmeni

AYDEDE

Gece olunca doğarsın,
Sabah erkenden batarsın.
Işık saçarsın her yere
Ama ısıtamazsın aydede.

Işığı güneşten alırsın,
Geceleri tepedesin,
Gündüzleri neredesin?
Bilmem ki aydede.

Sende su yok, hava yok,
Bu yüzden hayat da yok.
Sen küçüksün,
Ama yine de güzelsin aydede.

Burak KARAHANOĞLU/GÖLCÜK

TEMİZ ÇEVRE

Temiz çevre isteriz
Biz çocuklar.
Temiz çevre olmasa,
Yaşayamaz insanlar.

Büyükler içer sigarayı,
Atar arabadan aşağı,
İşte böyle kirlenir,
Bizim temiz sokaklar.

Temizlik yapmayanın
Kötüdür sonu bilin.
Temizlikten kim bıkmış?
Haydi söyleyin...

Ayşe ARSLAN/SİVAS

BABACIĞIM

Babacığım ne tatlısın
Sen benim babamsın
Sen benim canımsın
Sen benim kanımsın

Hastalandığım zaman koşturursun
Bana ilaç bulursun
Beni okutursun
Sen beni çok mu seviyorsun?

Çabalayıp uğraştın,
Masraflarımı karşıladın,
Can arkadaşım,
Canım Babacığım.

Melis GÜNAYDIN/İSTANBUL

DOKTOR AMCA

Doktor amca diyorum,
Ben onu seviyorum.
Biraz can acıtıyor
İğne, aşı yapıyor.

"Şikâyetin ne?" diyor
O bizi çok seviyor.
Biz de onu sevelim,
Doktora gitmemezlik etmeyelim.

İlay YILMAZ

NE GÜZEL OLURDU

Bir bulut olsam,
Dolaşsam dünyayı,
Bütün çocuklarla tanışsam
Ne güzel olurdu.

Bir kuş olsam
Uçsam havalarda,
Baksam oradan vatanıma
Ne güzel olurdu.

Nihan SİPAHİ/ÇORUM

ÇOCUK VE HAYVAN SEVGİSİ

Bir gün teyzemin çalıştığı arkeoloji müzesine gittim. Orada başımdan bir olay geçti. Size o anıyı anlatayım.

O gün hava güneşliydi. Annesi Selen'i güneşli günlerde dışarı hava almaya çıkarırdı. O gün de dışarı çıkarmıştı. Bahçeyi biraz dolaştıktan sonra duvarın kenarına doğru yürüdüler. O sırada Yumoş hiç zaman kaybetmeden başını duvara çevirdi. Ve o anda Selen kedi'yi, kedi de Selen'i gördü. Selen bu kendine benzemeyen garip yaratığa baktı. Tabii ki, kedi de kendine benzemeyen bu insana baktı. Belki saniyelerce, dakikalarca birbirlerine baktılar. Ben de bu anı hatırlamak için resim çekmek istiyordum. Allah'tan teyzemin yanında fotoğraf makinesi vardı. Hemen resmi çektim. Selen'le Yumoş (kedi) belki birbirlerinin dillerini anlamıyorlardı. Ama gözleriyle anlaşıyorlardı. Ve bu anlaşmanın sırrı SEVGİ idi.

Resim elime geçince inceledim ve bu yazıyı yazdım.

Güneş ZAMANER
5-A Bostancı İlkokulu

İKİBİNE 10 KALA

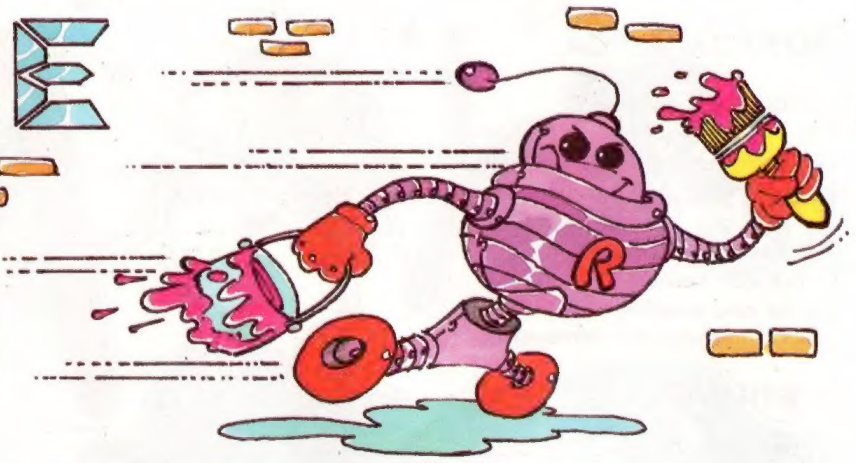

BİR UZAY MACERASI

"İnsan yeryüzünde doğmuştur fakat sonsuza dek yerde kalmayacaktır". Bu sözleri mezartaşına yazdıran bilim adamı Tsiolkovsky, henüz 1898 yılında uzaya gidilebileceğini yazmıştı. 1960'larda uzaya giden insanoğlu için, uzay artık vazgeçilmez bir keşif alanı. Yeryüzünde keşfedilecekler azaldıkça uzaya yöneliyor bilim adamları. Uzayda yaşam var mı? Yeni bir enerji kaynağı bulunabilir mi?

Bilim adamları ilk önce haberleşme uyduları üzerinde çalıştılar ve 1962 yılında ilk uydu Telstar fırlatıldı. Uydular dünyanın dönme hızı göz önüne alınarak belli bir yörüngeye fırlatılıyor. Böylece gezegenlerin çekim yörüngelerinden aldıkları itme gücüyle hareket ediyorlar gökyüzünde. Yeryüzündeki bilgisayarlar aracılığıyla kontrol edilip istenilen bilgileri göndermeleri sağlanıyor. Bütün dünya televizyonlarında aynı anda naklen yayın yapma olanağını bu uydular sağlıyor bize. Hava durumu tahminlerinde de uydular aracılığıyla daha doğru sonuçlar alınabiliyor.

Ancak uydu teknolojisindeki gelişmelerden sonra uzayda trafik sıkışmaya başladı. Çünkü ABD ve Sovyetler Birliği çeşitli nedenlerle çok sayıda uyduyu gökyüzüne yerleştirdi. Haberleşme ve yayın uydularından sonra askeri amaçlı casus uydular da yerlerini aldılar. Bu casus uyduları yeryüzünü gözlemekte iyi kullanabilen ülke, çıkabilecek bir savaşta epey avantajlı durumda olacağı için uydusavarlar geliştirilmeye başlandı. Böylece diğer uyduları yok etmek için de uydular fırlatılmaya başlandı. Bazı bilgisayar oyunlarının ya da uzay konulu filmlerin, neredeyse gerçek olacağı bir noktaya kadar geldi uzaydaki gelişmeler. Eğer savaş çıkarsa belki her şey uzaydan yönetilecek ve uzayda güçlü olanlar dünyada kazanacak. Büyük devletlerin başkanlarının bu konulardaki çalışmalara koydukları isim bile ürpertici: Yıldız Savaşları.

Neyse ki uzaydaki çalışmalar yalnızca savaşa yönelik değil. Bilim adamları diğer gezegenlerdeki olanakları da araştırıyorlar, uzayda deneyler yapıyor-

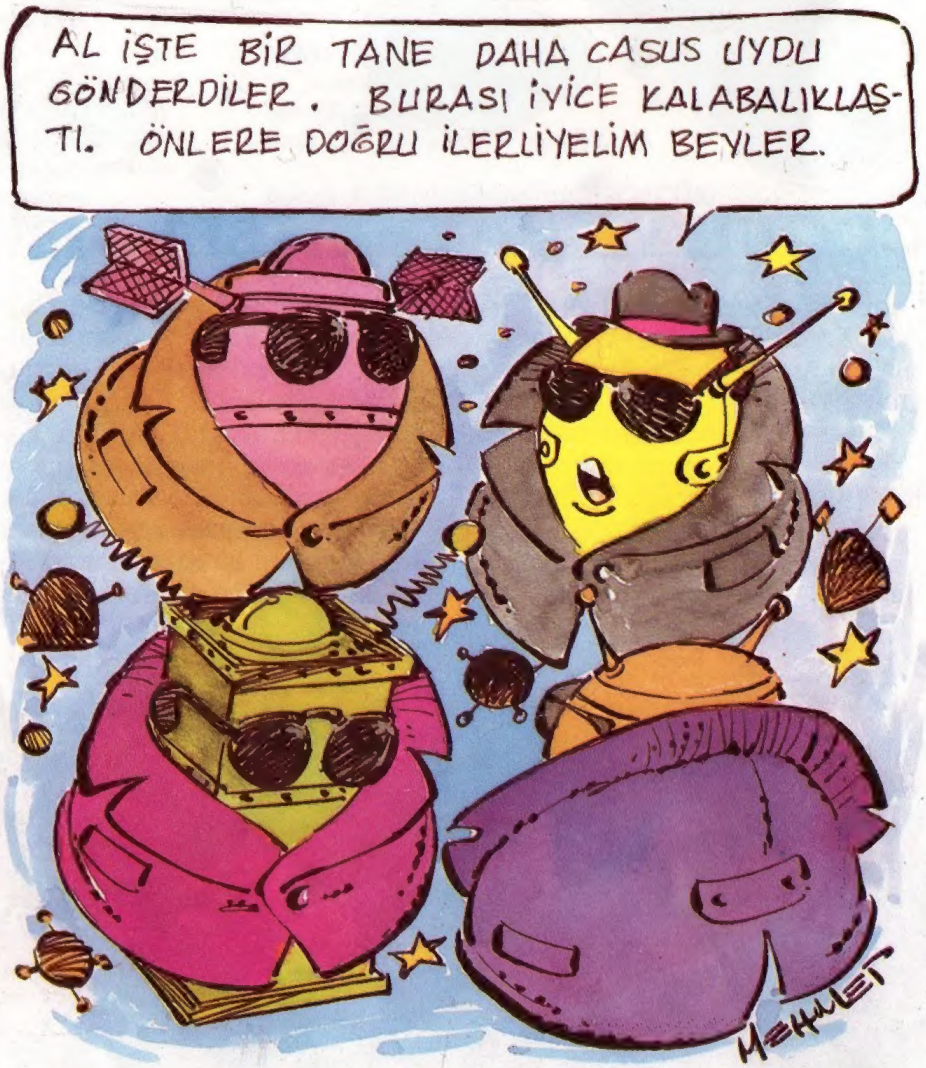

Voyager (Gezgin), güneş sistemindeki gezegenler arasında yolculuk yapan bir uydu. Bu uydunun, dünya çevresinde dönenlerden farkı, belirli bir rota doğrultusunda güneş sisteminde ilerlemesi ve gezegenlerin yüzey yapıları, kimyaları hakkında bizlere bilgiler ulaştırması. Fotoğrafta Voyager'in hareketini sağlayan ve ondan gelen bilgileri değerlendiren bilim adamları görülüyor.

lar. Dünyamızın yerçekimi nedeniyle yapılamayan bazı deneyler için uydular gönderilmeye başlandı bile. 1992 Mart'ında gönderilecek ESPIES 53 adlı deney uydusu ile yeryüzünde yapılamayan maden alaşımlarının gerçekleştirilmesi için çalışılacak. Bazı endüstriyel işlemlerin de yerçekimi olmadığı için uzayda daha kolay olması, diğer gezegenlerdeki yerleşme olanaklarını araştırmaya yöneltti bilim adamlarını. Amerika'lı araştırmacılar 2004-2010 yılları arasında ayda üs kurulacağını, 2016-2020 yılları arasında ise Mars'a gidileceğini söylüyorlar.

Uzaydaki irili ufaklı binlerce gezegendeki maden varlıklarını saptamak için de uydular gönderiliyor. Bu çalışmalar bir yandan da evrenin oluşumu hakkında ipuçları sağlıyor. 2000'li yıllara gelmeden evren hakkında epey bilgi sahibi olacağız. Adını Amerikalı bir fizikçiden alan Hublle teleskopu çok gelişmiş bir tekniğe sahip. Yeryüzünden yıldızları ve gezegenleri gözlerken atmosfer engelleyici bir tabaka oluşturuyor. Uzay teleskobu bu engeli aşarak daha uzakları görebilecek ve diğer gezegenlerle beraber birçok gök olayını gözleyip yeryüzüne fotoğrafla bildirecek.

DOĞA'NIN YUMUŞACIK DADISI: UYKU

Resimleyen: Esin DÜZAKIN

Uyku bir bilmecedir. Her gece uyumaya gidersiniz. Ama siz daha ne olup bittiğinin farkına varmadan... bir de bakarsınız ki sabah olmuş.

Gün boyunca beyniniz meşguldür. Gördüğünüz, işittiğiniz ve hissettiğiniz şeylere dair binlerce mesaj gelir beyninize.

Mesajlar beyninizdeki özel bir toplama merkezine gelir. Daha sonra, üzerlerinde düşünülmek üzere beynin diğer bölümlerine gönderilir.

Uyku zamanı geldiğinde, mesajların gelmesi durur. Bu sizin uyumanıza neden olur.

Eğer heyecanlı ya da korkmuşsanız uyumanız zor olabilir. Güçlü mesajlar beyindeki toplama merkezine gelmeye devam eder, sizi uyanık tutarlar.

Uyumaya hazırlanırmış gibi, yere uzanın. Sırt üstü mü, yüz üstü mü, sol tarafınıza mı yoksa sağ tarafınıza mı yattınız? Kıvrılıp büzüldünüz mü? Yoksa dümdüz mü yattınız?

Bütün gece boyunca aynı biçimde yatmazsınız. Uykunuz sırasında kerelerce dönüp durursunuz. Bu kaslarınızın tutulmasını, vücudunuzun ağrımasını önler.

Yatağa yattığınızda gözlerinizi kapatırsınız. Bu yüzden de üzerinize uyku bastırır. Gözlerinizin önünde şekiller, desenler uçuşmaya başlar. Bazen garip şeyler düşünürsünüz.

Uykuya farkında olmadan dalarsınız. İlk başta kendinizi bir hayli hafif hissedersiniz. En ufak bir ses bile sizi uyandırabilir. Sonra yavaş yavaş daha derin bir uykuya geçersiniz.

Halıya uzanın. Vücudunuzu iyice kasın. Bir arkadaşınıza kolunu ya da bacağınızı kaldırmasını ve ardından bırakmasını söyleyin. Şimdi de vücudunuzu gevşetin. Arkadaşınız bu kez kol ya da bacağınızı kaldırıp bıraktığında ne oluyor?

Uykuya daldığınızda vücudunuz işte böyle gevşemiş ve rahat olur. Kaslarınız iyice dinlenirler.

Kalbiniz ve akciğerleriniz siz uykudayken de çalışır.

Ama daha az enerji kullanırsınız.

Bu yüzden de daha yavaş nefes alıp verirsiniz. Kalp atışlarınızın sayısı da azalır.

Derin bir uykuya daldığınızda garip bir şey olur... Rüya görmeye başlarsınız.

Rüya görmek çok önemlidir. Beyniniz içini bu şekilde boşaltıp temizler.

Rüyanızda ne göreceğinizi önceden bilemezsiniz. Uyanıkken gördüğünüz, yaptığınız ve düşündüğünüz şeylerin parçaları birleşerek bir öykü oluştururlar. Bu öyküler biraz tuhaf olabilir.

Rüya görürken kalbiniz daha hızlı atar, gözleriniz gözkapaklarınızın altında kıpırdar.

Gözlerinizi kapatın ve parmaklarınızı usulca gözkapaklarınızın üstüne koyun. Aşağı, yukarı ve sağa sola bakın. Göz yuvarlaklarınızın hareketini hissedebiliyor musunuz? Siz rüya görürken de işte böyle hareket ederler.

Kâbuslar kötü rüyalardır. Öyle gerçek gözükürler ki, uykunuz sırasında bağırabilir ya da ağlayabilirsiniz. Sizi öylesi çıkartabiliyor musunuz? İnsanlar uykuları sırasında horlar, çünkü kasları gevşer.

Geceleyin tuvalete gitmeniz gerekirse ani bir mesaj gider. Bu da sizi uyandırır. Çocuklar yataklarını yanlışlıkla ıslatabilirler. Çünkü onların vücutları henüz çok rahattır. Mesaj böyle anlarda beyine ulaşmayı daha öğrenememiştir.

Beyniniz sabahları kalkılması gerektiğini bilir. Eğer hâlâ uyuyorsanız, büyük bir gürültü ya da parlak bir ışık sizi bir süre sonra mutlaka uyandıracaktır.

Gözleriniz kapalı uyursunuz, ama gözkapaklarınız ışığın tamamını kesemez. Gözlerinizi kapatın ve yüzünüzü ışığa doğru dönün. Ne görebiliyorsunuz? Ellerinizi gözlerinizin üzerine koyun. Değişen bir şey oldu mu? Sabah olduğunu gözleriniz kapalıyken de anlayabilirsiniz.

Küçük bebekler günün büyük bir bölümünde uyur. Çocuklar gecede on ya da on iki saat uyurlar. Yetişkinler ise sekiz saatlik bir uykuyla yetinebilirler.

Bir düşünün! Hayatınızın neredeyse yarısı kadar bir bölümünü uyuyarak geçirmişsiniz.

le çok korkuturlar ki, uyanmanız için beyninize ani bir mesaj gelir.

Gece boyunca hafif uykudan derin uykuya, derin uykudan da rüya uykusuna geçip durursunuz. Bir gecede hemen hemen beş kez rüya görürsünüz.

Bir rüyayı ancak hemen gördükten sonra uyanırsanız hatırlayabilirsiniz. Ama eğer uyumaya devam ederseniz rüya uzaklaşır ve silinip gider.

Herkes geceleri rüya görür. Ama rüyaların çoğu unutulur.

Bazı insanlar horlar. Başınızı geriye eğin ve ağzınızın açılmasına izin verin. Nefesi ağzınızdan alıp verin. Horlama

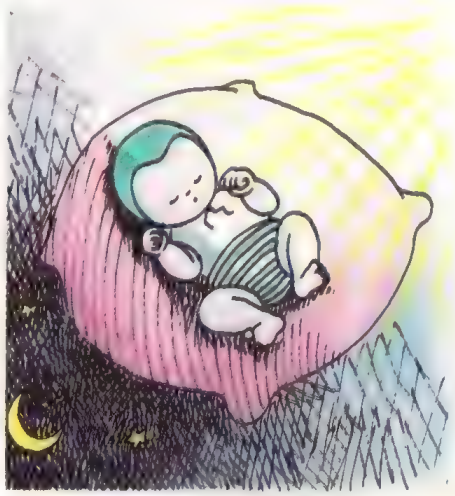

NASIL GİDİYOR FELİÇYA? DOĞUM GÜNÜ YEMEĞİ İÇİN HERŞEY HAZIR MI?
EVET, ŞEKERİM! NEREDEYSE BİTİYOR!
Frédo

DİNG DONG
KAPIYI AÇ! ETRAFIMDA DOLAŞMA!
TAMAM

SELAM EDVAR! DAKİK OLMAK LAZIM! NE BİR DAKİKA ÖNCE, NE BİR DAKİKA SONRA!

İYİ SENELER, KARDEŞİM!
SANA DA İYİ SENELER!

AH, İŞTE ANSELM DE GELİYOR!!

İYİ SENELER KARDEŞLERİM!
AYNEN!

KA.. KAPIYI, KA.. KAPATMAYIN! HIÇK... İÇKİLERİ GETİRİ.. YORUM... ŞARAP.. HIÇK... VE KONYAKLAR...
AH! İŞTE BİZİM SELESTEN!
BAKKALDAKİ BÜTÜN KREDİMİ... HIÇK... KULLANDIM!!

BİR FLORİBER EKSİK!
SANATÇILAR! ASLA ZAMANINDA GELEMEZLER!!
UFAK.. TAM HIÇK.. İÇMEYE BAŞLAYALIM MI? HIÇK...

DİNG-DONG!
KAPIYA BAKIYORSUN, DEĞİL Mİ ŞEKERİM? SOSUN BAŞINDAN AYRILAMIYORUM!
EVET, EVET!!

ÖNEMLİ HATIRLATMA: PROFESÖR TONTON'LA YENİ TANIŞANLARA ÖNEMLE HATIRLATILIR Kİ, KENDİSİ MİKROSKOPİK BOYUTLARDA KÜÇÜLMENİN YOLUNU BULMUŞTUR (ÖNEMLİ NOTUN SONU) İMZA: YAZAR..

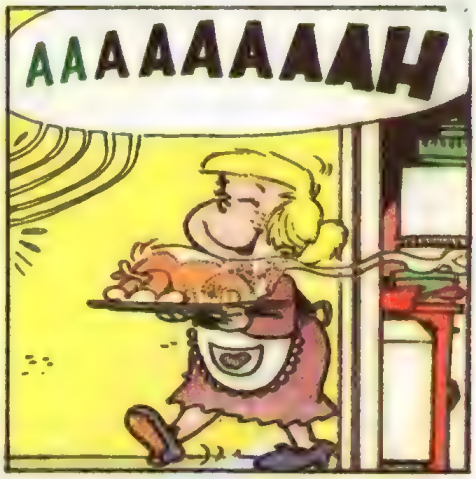

E HADİ AMA, YALVARTMA BİZİ... GİT HAPLARINI, İLAÇLARINI GETİR!...
PEKALA, PEKALA, GİDİYORUM.
RON ZZ
RON

İŞTE BÖYLE, MİKROSKOBİK ÖLÇEKTE KÜÇÜLMENİN SIRRINI KEŞFETTİM.. AMA İSTEDİĞİNİZ ÖLÇÜDE KÜÇÜLMENİZ DE MÜMKÜN. İLACI BİRAZ FAZLA SULANDIRMAK YETERLİ.
RON ZZ
RON

KORKUNÇ!
SONRA DİĞER BİR İLAÇLA DA, YİNE BÜYÜYORUM!
MÜTHİŞ!
HAYDİ GÖSTER BİZE!
HOR... HOR...

MİKROSKOPİK BOYA İNEREK BAŞLAYACAĞIM!
EVET, EVET!
DİKKAT!
HAYDİ!
HORRR

FİİİYYUUT

İNANILIR GİBİ DEĞİL!
NEREYE GİTTİ?
HARİKA BİR GÖSTERİYDİ!
HIÇK!
HORRR

FİİİYYUUT

CLAP CLAP
İŞTE BU KADAR!
BRAVOO!
HIÇK
MÜTHİŞ!
HORRR

BİR DAHA! BİR DAHA! DEVAM ET! DOYUMSUZ BİR GÖSTERİ!
FİYYYUT
BRRRAVO!
HIÇ
CLAP CLAP

ŞUNA BAKIN!
YA BUNA NE DİYORSUNUZ BAKALIM?
İNANILIR GİBİ DEĞİL!
HIÇK
İNANILMAZ!

FİYYUUT

PEKİ YA BU NASIL?

KOR.. HIÇK... KUNÇ...

HOHHO!

VAY CANINA!

HEY EDVAR, BİZ DE DENEYEBİLİR MİYİZ?

ŞEEY, YAPMASANIZ DAHA İYİ OLUR...

DENEYELİM...

HAPLARDAN BİZE DE VER!

FİİYYUUUT

ÖNCE BEN! ÖNCE BEN!

HAYIR BEN!!

BİR DAKİKA, TEKER TEKER!

BANA HAP VER!

ŞURUP BENİM!

HAYIR, İLAÇLARI BİRBİRİNE KARIŞTIRMAYIN!

GLOUP!

FİYYUUUT FİYUUUT FİYYUUT

HAYIR, HAYIR, GÜLÜNÇ OLMAYIN!

BENCE BU ÇOK EĞLENCELİ!

HAYDİ DEĞİŞTİRELİM İLAÇLARI, BANA ŞURUBU VER!

HAH HAH, HA, HIÇK!

FİİİYYUT

TAMAM! BU KADAR YETER! GERİ VERİN İLAÇLARIMI!!

KIZMA EDVAR! ZATEN GİTME VAKTİ DE GELDİ!
EVET, DOĞRU!
HİÇ
NORMAL BOYUMUZA DÖNÜP, YOLLANALIM!
EVET, EVET!
HIÇK!
EVET, AMA PEK KOLAY OLMAYACAK! O KADAR İÇKİ İÇTİNİZ Kİ, İLACIN ETKİSİ AZALABİLİR!
ŞU HESAPLARINI ÇABUK BİTİR EDVAR! BÜTÜN GECEYİ BÖYLE GEÇİREMEYİZ!
KAFAMI KARIŞTIRMA, SİZE MASKARALIK YAPMAMANIZI SÖYLEMİŞTİM!
HIÇK!
TAMAM, HERBİRİNİZE GEREKLİ DOZU ÇIKARDIM! AMA SONUÇ İÇİN KESİN BİR SÖZ VEREMEM!
FİİYYYUUT
FİİYYYUUT
FİİYYYUUT
KAPICIM BENİ BU HALDE GÖRÜNCE NE YAPACAK BAKALIM!
YA BEN? ASKERLERİM YARIN NE YAPACAK?
APTALCA OYUNLARINIZLA GÜNAHA GİRDİNİZ!
ÜZÜLMEYİN, İLACIN ETKİSİ BİR İKİ GÜNE KADAR GEÇER! GÜLE GÜLE!
GÜLE GÜLE, GÜLE GÜLE!
YİNE DE.. HIÇK.. İYİ EĞLENDİK! HIÇK...
BİTTİ

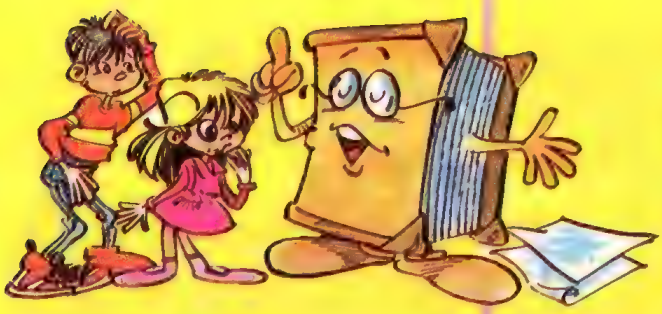

AKIL KUTUSU

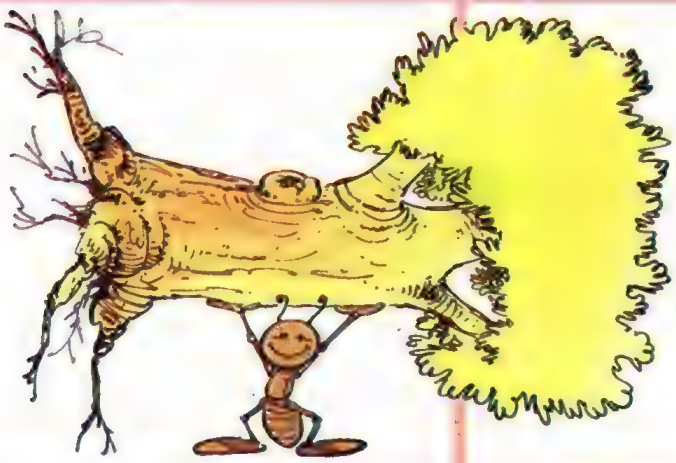

Balsa ağacının 1 metreküpü yalnızca 40 kg ağırlığında. Balsa, dünyadaki en hafif ağaç.

Petrol üzerinde yaşayıp üreyen bir bakteri, yiyecek olarak kullanılmaktadır. Bu bakteri bir günde üreyerek 32 milyon katına ulaşabilmektedir. Petrolün üzerinden toplanıp işlendiğinde, hayli besleyici bir besine dönüşür.

Dünyanın en "uzun" ağaçlarından biri de ABD ve Kanada'da yetişen Kırmızı Ağaç. En uzun 112 m. dolayında. Yani New York'daki 93 metrelik Özgürlük Anıtı'ndan daha uzun.

Mobilya yapımında kullanılan bambu ağacı, dünyanın en hızlı büyüyen bitkilerinden biri. Ortalama uzunluğu 30 metre olan bambu, günde 90 cm kadar uzayabiliyor. Bu ağaç Hindistan, Uzak Doğu ve Çin'de yetişiyor.

SESLERDEN HARFLERE

KEDİ FARE KOVALIYOR

Sümerler öyküler oluşturur ve bunları çivi yazısıyla kaydederlerdi. Aynı dönemde, Orta Doğu ve Asya'nın diğer bölgelerindeki insanlar da yazmanın yolunu bulmaya çalışıyorlardı.

Bir heykel üzerindeki hiyeroglifler. ▶

Eski Mısır halkı, bizim *hiyeroglif* dediğimiz, bir tür *resim yazısı* buldu. Hiyeroglif sözcüğünün anlamı dua yazısıdır. Bu adı eski Yunanlılar verdiler. Çünkü onlar, bu yazıyı yalnızca din adamlarının anlayıp kullanabildiklerini düşünüyorlardı.

Mısır resim yazısı, Sümer resim yazısından daha zarif görünür. Mısır hiyeroglifleri, Mısırlıların kullandıkları günlük eşyalara, kuşlara, insanlara, hayvanlara daha çok benzer. Üstelik Mısırlılar kilden daha kolay yazı yazılabilen bir şeyi keşfettiler! Kâğıtlar hazırlamak için, papirüs bitkisinin yapraklarını kullandılar. Bu bitki, Nil nehrinin kıyılarında çok sık büyüyordu. Nil, Mısır'ın en büyük ırmağıdır.

Mısırlılar, papirüs yaprağı üzerine, farklı renklerde yazılar yazdılar. Ayrıca hiyeroglifi taş anıtlar üzerine de yonttular ve anıt duvarlarını parlak renklerde boyadılar.

Bazı Mısır yazıları, şimdi bizimkilerde olduğu gibi, soldan sağa doğrudur. Fakat Mısırlılar, sağdan sola doğru yazı yazmışlardır. Tıpkı örnekte olduğu gibi:

royılavok eraf rib ideK

Ve bazı Mısır yazıları da yukarıdan aşağıya, sözcük olarak da sağdan sola doğru yazılıdır:

k	f	K
o	a	e
v	r	d
a	e	i
l		
ı		b
y		i
o		r
r		

"Cennetin batı ufkunda durduğun zaman
Dünya ölüm gibi kapkaranlıktır"

Bu satırlar, günümüzden üçbin yıl önce güneş için yazılmış bir eski Mısır şiirinden alınmıştır. Mısırlılar, hiyerogliflerle şiir ve öykü yazarlardı. Bizler bu öykü ve şiirleri, bir başka dil dedektifi Jean François Champollion sayesinde okuyabildik.

Champollion, günümüzden 150 yıl önce Fransa'da yaşadı. Onbir yaşına geldiğinde birileri ona Mısır hiyerogliflerini gösterdi ve dünyada hiç kimsenin bu eski dili okuyamadığını söyledi. Champollion "Ben okuyacağım" dedi. Biraz daha büyüdüğünde, bilinen hiyeroglifler üzerinde çalıştı. Bulunan hiyeroglif yazıtlarını kopyaladı.

1799 yılında, Mısır'daki bir Fransız askeri, üzerine üç tür yazı oyulmuş büyük bir taş tablet buldu. Bu tablet, Rosetta taşı diye adlandırıldı. Taşın üzerindeki yazıların bazı bölümleri eski Yunanca ile, bazı bölümleri de hiyeroglifle yazılmıştı.

Eski Yunanca, Champollion'un bildiği dillerden biriydi. Taşı gören Champollion, Yunanca yazıda bazı adların birkaç kez tekrarlandığını farketti. Sonra da, hiyeroglif üzerinde tekrarlanan adlar buldu. Belki Mısır hiyeroglifi de, Yunanca yazı da aynı şeyleri anlatıyordu. Champollion zamanla, Yunanca yazı ile hiyeroglifi eşleştirmeyi başardı. İddia ettiği gibi Mısır yazısının gizini çözdü.

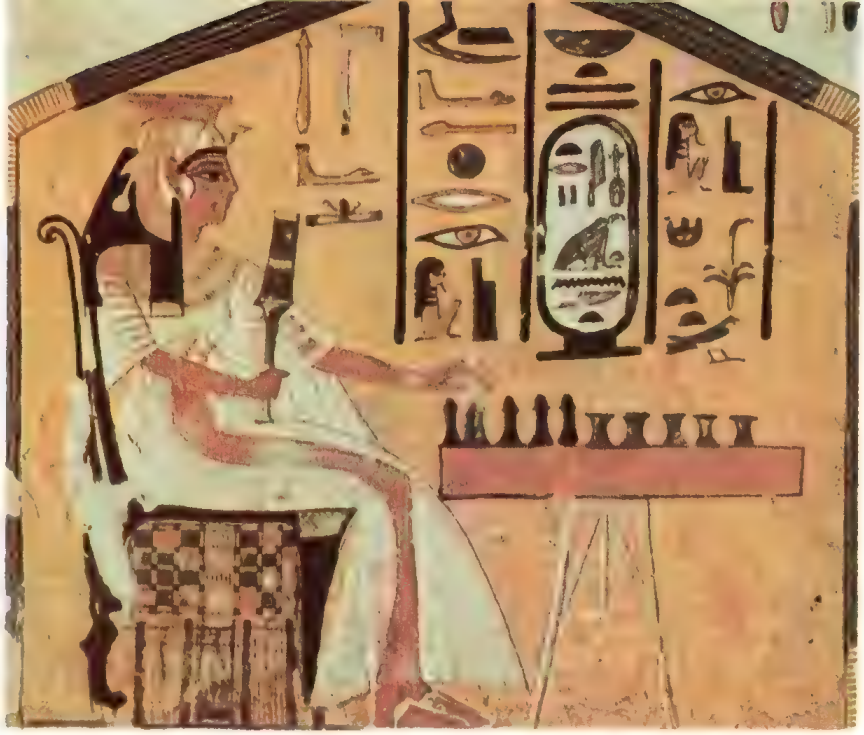

▲ *Eski çağ Mısır hiyeroglifi.*

Rosetta taşı. ▶

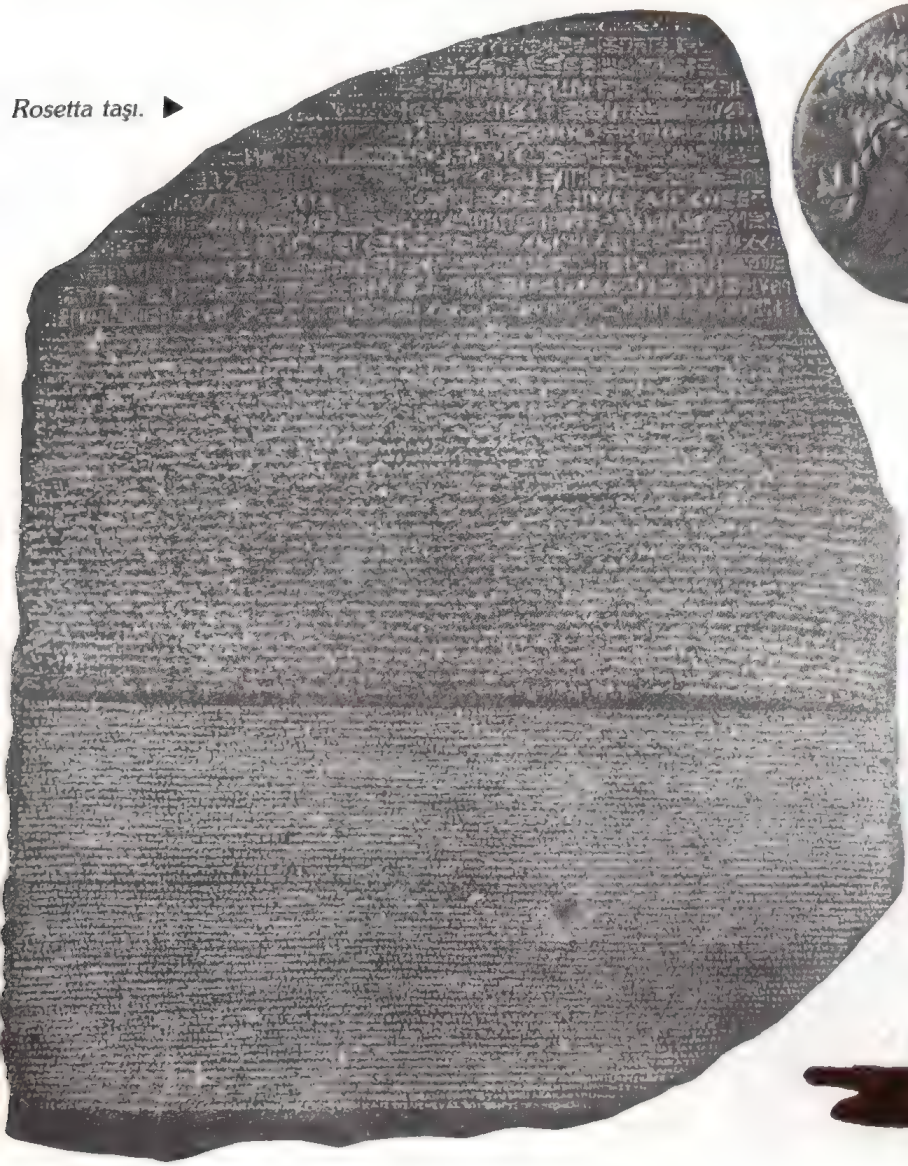

◀ *Eski bir para üzerindeki Sami harfleri.*

MÜTHİŞ BİR BULUŞ

"Merak ediyorum" sözünü yazmak, bizim için birkaç saniyelik bir iştir. Fakat bir Mısırlı bunu şöyle yazardı.

Çivi yazısının da, hiyeroglifin de en önemli sorunu, yazma işleminin çok zaman almasıdır. Sözcüklerin çoğu; birkaç sembol ya da resim kullanarak oluşturulur ve bunların herbirinin çizimi zaman alır.

Bir başka sorun ise, yüzlerce resim veya sembole gereksinme duyulmasıdır. En eski çiviyazısında aşağı yukarı altı yüz sembol, hiyeroglifte ise birkaç yüz sembol kullanılırdı. İki tür yazımda da, bir sembol bir sözcüğün yerine geçerdi. Tüm bu resim ve sembollerin anlamlarını kavramak ve bunları yazabilmek için insanların yıllarını harcamaları gerekiyordu. Yazı yazmayı öğrenmek uzun süre gerektirdiği ve yazmak güç bir iş olarak görüldüğü için, insanların çoğu yazı yazmanın bir tür sihir, yazı yazanın da sihirbaz olduğuna inanırlardı.

Sonra, yaklaşık 3 bin 500 yıl önce müthiş bir buluş yapıldı: Alfabe (Abece). Bu müthiş buluşu gerçekleştiren insanlar, Mısır ile İsrail arasındaki, palmiye ağaçları ve kel tepelerle kaplı bölgede yaşarlardı. Biz bu insanlara *Samiler* diyoruz. Bu insanlar olasılıkla Mısırlıların köleleriydi. Ama yaptıkları buluş dünyamızı değiştirdi..

SAMİ ALFABESİ

Samiler ilkin yüzlerce resimden oluşan Mısır yazısını kullandılar. Fakat Samiler içindeki akıllı insanlar, bir resmi yalnızca bir ses yerine kullanmayı başardılar. Mısır sembollerinden bazılarını sesler için kullanmaya başladılar. Bu, yazma işini daha kolay ve daha hızlı hale getirdi. Sonuç olarak Samiler, yirmi iki sembolü bir arada kullanarak kendi dillerinde istedikleri sözcüğü yazabiliyorlardı. Böylece alfabe doğmuş oldu.

Yandaki tabloda, her bir sembol, altındaki resmedilmiş nesneyi temsil eder ve bu sembol resmedilen şeyin adının ilk harfi yerine geçer. Örneğin (〰) işareti, suyun sembolüdür ve *mem* diye adlandırılır. Bu sözcük Sami dilinde su anlamına gelir. Fakat alfabenin bulunuşundan sonra (〰) sembolü su anlamında kullanılmamış (M) harfi yerine kullanılmıştır.

Gelecek ay: Alfabe denizleri aşıyor

Neden, müthiş bir buluş?

Biz kediyi, k, e, d ve i işaretlerini kullanarak ifade ederiz. Geçmişte ise kedi yazmak için, onun resmi yapılırdı. Bu durumda cümleler kurmak çok güç olurdu. Ve her nesnenin resmini yapmak gerekirdi. Halbuki biz 29 adet sesi ve bu seslerin sembollerini kullanarak istediğimiz her şeyi yazabiliriz. İşte bu yüzden alfabe, müthiş bir buluştur.

Alfabe değil Abece

Biz istediğimiz şeyleri yazmak için Latin harflerini kullanıyoruz. Latin harflerinin diziliminde ilk iki sırada *alfa*, *beta* sesleri geliyor. Bu yüzden Latin harflerinin tümüne, dizilimin ilk iki harfini kullanarak *alfabe* diyoruz. Türkçe harflerin diziliminde ise, ilk üç sırada, A, B ve C harfleri geliyor. Bu yüzden harflerin tümüne *Abece* diyoruz.

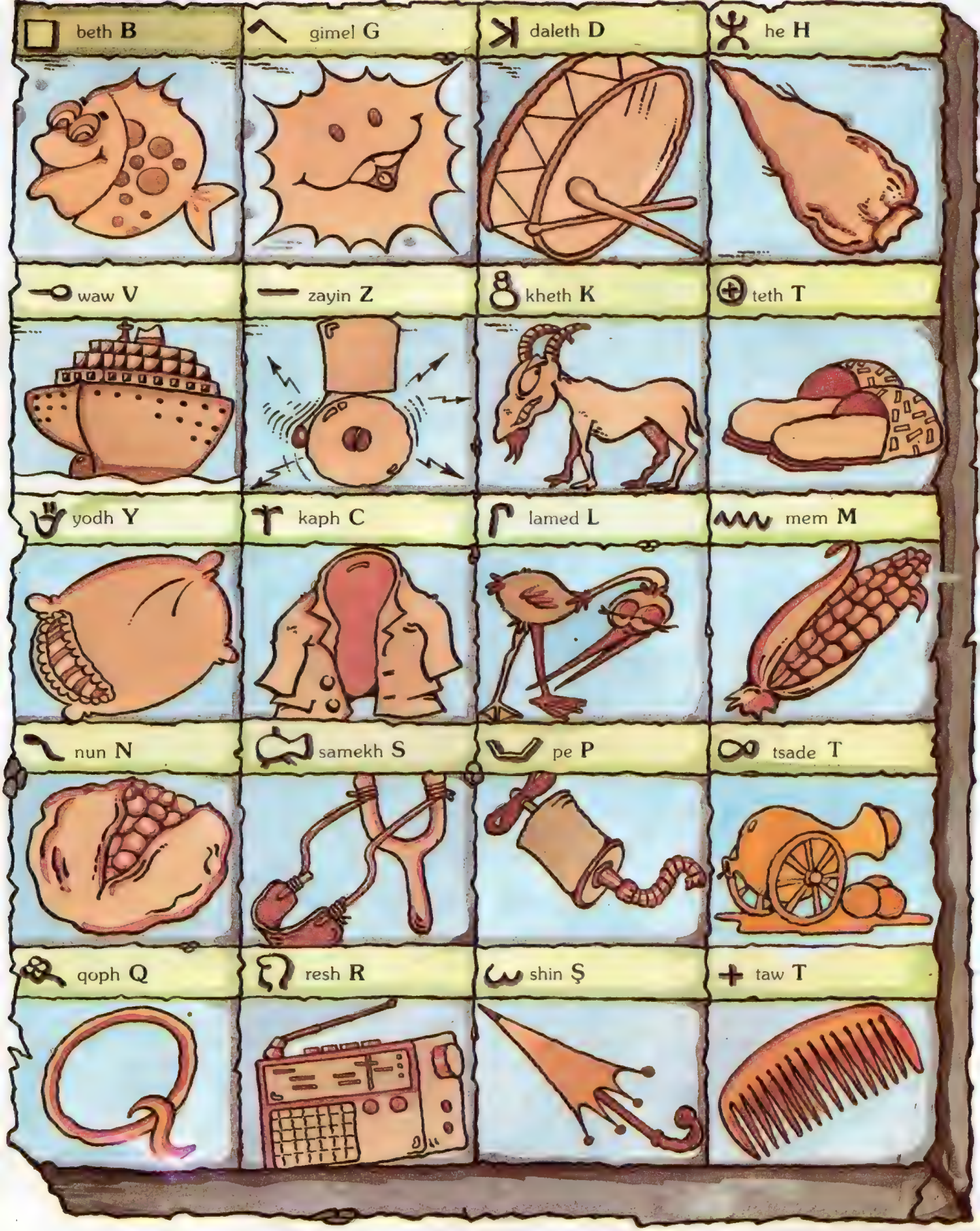

▲ *Bu Sami alfabesidir. Sembollerin yanındaki yabancı ad, sembolün Sami dilindeki okunuşunu belirtir.*

GÜVERCİNLER YALNIZLIĞI, YILDIZLAR IŞIĞI PAYLAŞIR

Yazan: Elvan PEKTAŞ DENİZ **Resimleyen:** Nazan ERKMEN

Hiç kımıldamadan öylece bir köşede oturuyordu. Daha fazlasını yapamazdı zaten. Kısacık ömrü boyunca hep oturmuştu, değişen tek şey oturduğu köşelerdi. Oturduğu köşeleri de kendisi değil, onun yerine anne ya da babası seçiyordu.

Çevresini, çevresinde değişen olayları sadece dinleyerek ya da koklayarak izleyebiliyordu. Yürümeye pek cesaret edemiyordu. Gözleri görmediği için hep bir yerlere çarpacakmış ya da boşlukta yürüyormuş gibi geliyordu ona. Bu yüzden çok zorda kalmadıkça yürümemeyi yeğliyordu.

— Çarptığım şeyin ne olduğunu bilememek çok kötü, diyordu annesine. O zaman annesi ona çarptığı şeyi anlatmaya çalışıyordu ama ı-ıh, olmuyordu. Bir türlü çarptığı şeyi hayalinde canlandıramıyordu. Hep kocaman, koskocaman bir karanlık vardı içinde, çevresinde.

— Bu kocaman karanlığın içinde yapayalnızım, dedi bir gün babasına. Bunun üzerine babası ona bembeyaz bir güvercin getirdi.

— İşte, artık sen de yalnız değilsin, dedi güvercini kucağına bırakırken.

Çocuk, ellerini usulcacık güvercinin gagasında, kanatlarında gezdirdi. Sonra isyanla.

— Olmuyor, olmuyor işte, dedi.

— Olmayan ne? diye sordu sevgi dolu bir sesle güvercin.

— Neye benzediğini anlamak için ellerim yetmiyor. Benim de gören gözlere gereksinimim var.

Çocuğun bu sözleri üzerine güvercin umut ve istekle konuştu.

Ben senin gözlerin olamaz mıyım. Hem gözlerin, hem de dostun?

Çocuk bunun olanaksız olduğunu biliyordu. Annesi ve babası ile çok denemişlerdi. Hiç kimse onun gözleri olmayı başaramıyordu. Ama güvercini kırmak istemedi.

— Peki, madem istiyorsun deneriz, dedi.

Güvercin gördüğü her şeyi çocuğa anlatıyordu. Çocuksa güvercin üzülmesin diye içindeki karanlığa bunun hiçbir faydasının olmadığını söylemiyordu.

— Neyse, diyordu çocuk kendi kendine, hiç olmazsa yalnız değilim.

Yıldızlı bir gecede çocuk ve güvercin bahçede oturuyorlardı. Güvercin, yıldızların güzelliği ile coşmuş, bu güzellikleri anlatıp duruyordu çocuğa. Kendisini o kadar kaptırmıştı ki, çocuğun bu anlattıklarını hayalinde canlandıramayacağı aklına bile gelmiyordu. Oysa çocuk hâlâ kocaman bir karanlığın içindeydi. Güvercin dönüp, çocuğun yüzüne baktığında birden tüm gerçeği anladı, ama yine de küçücük bir umut kırıntısı ile sormadan edemedi.

— Anlattıklarımı hayalinde canlandırabiliyorsun değil mi?

— Daha fazla sa[illegible]anın anlamı yoktu. Başına iki yana salladı.

— Hayır, üzgünüm.

— Güvercin düştüğü hayal kırıklığı ve çocuk için duyduğu üzüntü ile çırpı kanatlarını.

— Haksızlık bu,diyordu bir taraftan da, haksızlık, haksızlık.

Hiç durmadan çırpı kanatlarını, ışıklı yıldızlara doğru, gözünden yaşların aktığını farketmeden. Ta ki kendisine merakla bakan bir yıldızla karşılaşana kadar.

Yıldız,

— İyi misin güvercin kardeş? diye sordu endişeyle.

Güvercin şaşkın.

— Bu kadar çok mu yükselmişim, dedi silkinerek.

— İyi misin? diye yineledi sorusunu yıldız.

— Hayır, değilim, dedi güvercin. Sonra da aşağıda, çevresindeki güzellikleri göremeyen çocuktan söz etti yıldıza. Tam sözlerini bitirmişti ki birden aklına harika bir fikir geldi. Yıldıza,

— Ben onun yalnızlığını paylaşıyorum. Sen de karanlığı paylaşmak ister misin? dedi heyecanla.

Düşündüğün nedir? diye sordu yıldız.

— Bak, gün ağarırken sen de benimle aşağı geleceksin ve çocuğun gözlerinden birisinin içine yerleşeceksin. Gün boyunca, senin gözlerinle gördüğün dünyaları, diğer yıldızları ve ışığı görecek o da. Gece olunca gözünü açacak ve sen yine gökyüzüne döneceksin yeni ışıklar, yeni görüntüler toplamak için.

Bu fikir yıldızı çok heyecanlandırmıştı.

— Harika bir fikir, diye çığlık attı. Işığımı ve gördüklerimi çocukla paylaşmak benim de çok hoşuma gider, ama bu iş için bir yıldız daha bulalım. Çocuğu, o yıldızla beraber gün boyunca ışıklara boğalım.

Ve güvercinle yıldız, birlikte çocuğa ışığını verecek bir başka yıldız aramaya koyuldular. Bulmaları da çok uzun sürmedi. Çocuğun yanına gün doğarken indiler ve yıldızlar çocuğun gözlerinde yerlerini aldılar. Bu çocuk için bir mucizeydi.

Gözleri kapalı, yüzünde kocaman bir gülümseme ve yanında güvercini ile geçirdi günü. Annesi merakla,

— Neden gözlerini hiç açmıyorsun, diye sordu.

— Olmaz, diye yanıtladı çocuk, sonra gözlerimin içindeki yıldızların biriktirdikleri tüm ışık geri kaçar.

Annesi çocuğun bu sözlerinden pek bir şey anlamamıştı.

— Biliyor musun, seni ilk kez gülümserken görüyorum. Yüzün öyle aydınlık ki, gülümsemenle çevreye ışıklar saçıyorsun adeta.

Çocuk ve güvercin bu sözler üzerine daha da gülümsediler. Gülümsemeleri ışık ışıktı

Resimleyen:

Hamid MİRGHANBARİ

ÇİN HALK MASALI

Sihirli Maymun

Sonunda yine eve döndüğü için üzülmüyordu. Okulda yeterince okumuş ve bilmek istediği her şeyi öğrenmişti. Uçmayı bile becerebilirdi. (Uçamaz mı yani?) Ve sihirli sopası da vardı. (Olamaz mı yani?) Diğer maymunlar bu denli çok şey bilebilirler mi?

Tüm arkadaşları, onu yine evinde görmekten memnundular. Hemen etrafına toplanıp, onu ne kadar özlediklerini anlattılar. Ona gerçekten çok gereksinmeleri vardı. Çünkü çok ciddi sorunlar ortaya çıkmıştı. Ülkeleri istila edilmişti. *Yağmacı cin*, savaşa başlamış ve pek çok soruna neden olmuştu.

Arkadaşları, *sihirli maymuna*, bunun için bir şeyler yapıp yapamayacağını sordular.

Yağmacı cin, müthiş bir canavardı. Yaşamı boyunca, asla iyi şeyler düşünmemiş ve asla iyi bir iş yapmamıştı. Hiç kimseye karşı asla kibar davranmamıştı. Gerçekten de cin, olabildiğince kötü olmaktan hoşlanıyordu. Yapılan yanlışlıkları savunmak için bir başka yanlış iş yapıyordu. Çevresindekilere işkence etmekten zevk alıyor, bir özür dilemekle çözümlenebilecek işler için savaşlar açıyordu.

Bu yüzden, maymunların sihirli ülkelerinde mutlu yaşadıklarını görünce, çabucak bu mutluluğu bozmaya karar verdi. Ordusunu topladı ve sihirli ülkenin sınırına doğru harekete geçti.

"Maymunları yok edin!" diye bağırdı. "Onların kralı, sihirli maymunu yakalayın. Sakın öldürmeyin, sona bırakın."

Sihirli maymun, tek başına ve silah-

sız olarak ona doğru döndü. Yüzünde en ufak bir korku belirtisi yoktu.

Ateş püskürüp, kılıcını savururken "Ha! Ha! Ha!" diye gürültüyle güldü, yağmacı cin: "Ordun nerede aptal maymun!"

Ve sihirli maymun, "Ordum burada, koca aptal" diye haykırarak yanıt verdi.

Sihirli maymun, okulda, gerçekten olağanüstü şeyler öğrenmişti. O denli çalışkan bir öğrenciydi ki, okula başladığında öğretmenine, kibarca, hiçbir şey bilmediğini ama her şeyi öğrenmek istediğini söylemişti. Bu sayede, şeyleri dönüştürmenin tüm yollarını bilebiliyordu. Aniden başından bir avuç saç kopardı ve bunları havaya fırlattı. Ve her bir saç teli, çabucak küçük bir maymuna dönüşüverdi.

Yüzlerce ve yüzlerce maymun vardı ve hepsi yağmacı cine doğru saldırıya geçti. Bir anda arılar gibi yağmacı cinin çevresini sardılar. Kollarını bacaklarını ısırıp, gözlerine vurarak, cini öfkeden çıldırttılar. Cin öfkeden yarı kör hale geldi. Hatta bazıları burnunun içine girip cini buradan kemirdiler. Yağmacı cin korkunç durumdaydı. Savaşmak ve aksırarak burnundakilerden kurtulmak istiyordu. Maymunlar ısırarak cinin burnunu kaşındırıyorlardı. Cin, kılıcını bırakmıyor ve savurup duruyordu. Ama küçük maymunları kocaman kılıç durdurabilir mi? Bu yüzden deliler gibi atlayıp, zıplıyor, kılıcını savuruyor ve öfkeyle inliyordu.

Sihirli maymuna, "Göster kendini" diye bağırdı ve ileri doğru hücuma geçti.

Eğer sihirli maymun açıkgöz olmasaydı, olasılıkla kafasını uçuracaktı...

Sihirli maymun kendisini aniden çok büyük bir meşe ağacına dönüştürdü. Meşenin gövdesi on fıçının genişliğinden daha büyüktü ve dev yaprakları neredeyse göğe değiyordu. Görüp görülebilecek en büyük ağaçtı ve cin şaşkınlıkla durup gözünü ağaca dikti.

Tam bu sırada, maymun ordusu saldırıyı durdurdu ve ağacın yapraklarına atladı. Yaprakların üzerinde maymunların yüzlerce ve yüzlerce ve yüzlercesi vardı. Hızlı hızlı konuşarak cine meşe palamutu fırlatıyorlardı.

Cin, ilkin ne olduğunu anlayamadı. Önce sihirli maymunu görmüş, sonra gözden kaybetmişti. Şimdi, sihirli maymunun olduğu yerde bir ağaç duruyordu. Bu durum yağmacı cini daha da çıldırttı. Gerçeği anlayınca öfkesi arttı.

"Beni aptal durumuna düşürdün" diye haykırdı. "Sanıyorsun ki, dönüşüm yapmayı bildiğin için beni aklınla yenebileceksin. Ama aldanıyorsun. Göstereceğim sana!"

Kılıcıyla ağaca vurmaya başladı. Sihirli maymun, yağmacı cinden daha akıllıydı ve bu korkunç anda bile akıllı kalmayı becerebiliyordu. Bu sayede aniden kendini incecik bir çimene dönüştürdü. Cin, her yere baktı ama bulamadı. Uzun süre dolaştı, dolaştı, dolaştı... Hatta iki kez sihirli maymunun üzerine basıyordu.

Korkunçtur ki, bu neredeyse olacaktı. Fakat sihirli maymun kendini çabucak başka bir şeye dönüştürdü.

Yağmacı cinin arkasında, dev bir keçiye dönüşmüş olarak durdu. Ve sonra hızla koşup yağmacı cine vurdu. Onu yerden havalandırdı.

Cin yere düşmeden önce, kulağının arkasında duran sihirli sopasını aldı. "Büyü, daha... daha daha... daha da..." diye bağırdı. Ve sihirli sopa aniden dev bir iğneye dönüştü. Ağaçtan bile büyüktü.

Sihirli maymun, yağmacı cinin üzerine düşmesi için dev iğneyi yere dikti. Cin, düştü, düştü, düştü ve iğne azar..., azar..., azar..., cine battı. Sihirli maymun, sütunu yeniden sopaya dönüştürdü ve büyük bir neşeyle kulağının arkasına yerleştirdi.

"Bu senin sonun oldu, yağmacı cin" dedi. "Öğretmenim benimle gurur duyacak. Sihrimi, kesinlikle iyi amaçlarla kullanmalıyım" dedi.

Tüm maymunlar onu alkışlayıp, büyük bir kahraman olarak karşıladılar. "Senden daha akıllı bir maymun olamaz" dediler. "Hepimiz şimdi ve daima senin bizim kralımız olmandan memnunuz."

Ve hep birlikte onu omuzlarının üzerine kaldırdılar, şarkı söyleyip bağırarak çevrede bir süre dolaştılar ve sonra herkes sonsuza dek mutlu yaşadı.

YAŞANMIŞ HAYVAN ÖYKÜLERİ

Kör memeli kara koyun

Yazan: Gülten DAYIOĞLU **Resimleyen:** Ateş SUNAY

Medine, Kars'ın Göle ilçesinden. O da hayvanların dilinden, gönlünden anlayan, sıcak yürekli bir hayvan dostu.

Kör memeli bir kara koyundan, nasıl bir sürü ürettiğini anlattı bana. O sürünün mayasında da sevgi, acıma ve *dut yaprağını atlasa dönüştüren sabır* var.

Medine çocuk denecek yaşta yoksul bir eve gelin gitmiş. Yoksulluğa zaten kendi evinden aşina. Koca evinin yoksulluğunu da hiç yüksünmemiş.

Önüne gelen işi ardına koymazmış. Dağa bayıra ota gider, oduna gider, tarlalarda bahçelerde ırgatlık edermiş.

Bir bahar günü, sırtında bir yük çalı çırpıyla dağdan köye doğru yol alıyormuş. Koca bir kayanın kovuğunda, can çekişmekte olan bir koyun görmüş.

Kara postlu koyun, acıdan, insan gibi inim inim inliyormuş. Medine, he-

men, sırtındaki yükü yere çalmış. Varıp koyunun önüne diz çökmüş. Bakmış ki ne görsün! Koyunun memesi, davul gibi şişmiş, patlıcan gibi morarmış. Ateş gibi yanıyor.

Medine, öyle bir acınmış ki! Hemen koyunu oradan çıkarmış. Çalı çırpıyı kovuğa tıkıp onun yerine, koyunu sırtlamış. Evin yolunu tutmuş.

Ölmek üzere olan koyunun, ağzına su damlatmış. Yaralı memesine, sıcak lapa vurmuş. Onu, avlunun bir köşesine yatırmış.

Ertesi sabah, sargıyı açtığında, yaranın patlayıp aktığını görmüş. Koyunun, az da olsa gözleri açılmış.

Medine, yarayı iyice temizlemek için bu kez, kara sakız sıvamış üstüne. Gerçekten kara sakız, bir kaç gün içinde, memedeki tüm iltihabı söküp atmış. Koyuncağızın yangını geçmiş, sızısı dinmiş.

Yara yeri, gide gide onulup kapanmış. Ama, koyunun iki memesinden biri kör olmuş. Başka bir deyişle meme artık kuzunun emebileceği durumdan çıkmış.

Kara koyun, hızla sağlığına kavuşmuş. O zaman Medine töreye uyarak, köy içine çıkmış. Dağda bir koyun bulduğunu, sahibi varsa, gelip almasını, duyurmuş köylülere.

Daha sonra bu haber, pazarcılar yoluyla yakın köylere de iletilmiş. Ama, koyunu arayan soran olmamış.

Dendiğine göre, kara koyun, yukarı yaylalarda otlatılan, büyük sürülerden ayrılmış. Hasta olduğundan, kaya kovuğuna sığınarak, kendini kurttan kuştan korumaya yeltenmiş.

Uçsuz bucaksız sürüyü güden çoban da onun yokluğunu, herhalde, uzun süre anlayamamış.

Medine, törenin yerine getirilmesinden ve akla yakın yorumlardan sonra, kara koyunu benimsemiş. Ona gözü gibi bakmaya başlamış.

Koyun da onun peşinden hiç ayrılmıyormuş. Öyle ki, Medine'nin çocukları, analarını, kara koyundan kıskanmaya başlamışlar.

Bahar gelince, kara koyun, iki yavru birden doğurmasın mı!

Meğer, bu koyun, köylülerin arayıp da bulamadığı türden, çok iyi cins bir damızlıkmış.

Medine, kara kızın yavrularını da bağrına basmış. Koyunun tek memesiyle iki yavruyu besleyemeyeceğini bildiğinden, birini kendisi emzikle büyütmüş. O kuzuyu da arada bir anasının memesine yanaştırırmış. Ama, sütün tümünü çekmesine izin vermezmiş.

Böylece Medine'nin koyunları, birken üç, üçken beş, beşken yedi... olmuş. Çünkü, kara koyun sürekli olarak, dişi yavru doğuruyormuş.

Medinelerin evinde, bir bolluk, bir tokluk, bir şenlik başlamış ki, değmeyin gitsin!...

Koyunları, önceleri, ev halkı güdüyormuş. Sayıları otuzu bulunca, çobana katmışlar.

Medine, günde iki kez, otlağa koyunlarını sağmaya gidermiş. Öteki kadınların da otlaktaki sürüde, koyunları varmış. Onlar da bakraçlarını omuzlarına vurup, süt sağmaya giderlermiş. Ama, her biri yorgun argın dönermiş köye.

Oysa, Medine hiç yorulmazmış. Çünkü öteki kadınlar, sağacakları koyunları, sürüden ayırıp da bir kıyıya toplayıncaya dek, o, süt sağma işini yarılarmış.

Medine, kuzular analarından doğar doğmaz, onları sevip okşar, eliyle beslermiş. Hatta herbirine, neşeli adlar takarmış. Fırsat buldukça, onlarla oynarmış. Kuzular da kendisini pek severmiş.

Medine otlağa koyun sağmaya gidince, bir iki koyunun adını söylermiş. Onlar hemen sürüden ayrılırmış. Tabii ötekiler de peşlerine takılırmış.

Medine, bir solukluk sürede, koyunlarını çevresine toplar, el çabukluğuyla sütlerini sağar, güğümleri yüklenip köye dönermiş.

Kendisini çekemeyen öteki kadınlar, arada bir Medine'ye çıkışır: "Sende bir şey var Medine kadın. Koyunlara okuyup üfleyerek, büyü filan mı yapıyorsun?" diye takılırlarmış.

Medine, hiç alınmazmış. Sadece: "Ben onları seviyorum, onlar da beni," diyerek lafı kesip atarmış.

Gerçekten, onun bu sevgisiyle koyunlarının sayısı, yıldan yıla artmış. Aile de giderek, yokluktan, sıkıntıdan kurtulmuş.

Medine'nin eşi, şimdilerde, Ankara'nın sayılı inşaatçılarından. Kendisi inşaatçılığa, işçi olarak başlamış. Sonradan, Medine'nin, kör memeli kara koyundan ürettiği sürüyü satarak, kendi işini kurmuş.

Ne var ki, Medine, "Demir kafes" dediği, apartman katıyla "kıyamet yeri" dediği, büyük kentte yaşamaktan, hoşnut değil. Eski günlerini ve koyunlarını, öyle bir özlüyor ki!...

HAYVAN ÇİFTLİĞİ Yazan: George ORWELL, Resimleyen: Ercan DİNÇER

Hayvanlar köle gibi çalışıyorlardı. Ama mutluydular. Yaptıkları kendi yararlarınaydı. Bu yüzden ses çıkarmadan fedakârlık yapabiliyorlardı.

İlkbahar ve yaz süresince, haftada altmış saat iş yaptılar. Ağustos ayında, Napolyon, "Pazar günleri öğleden sonra da çalışılacak" dedi. Bu çalışmaya gönüllü olanlar katılıyordu. Ama işe katılmayanların yiyecekleri azaltılıyordu. Çok çalışılmasına rağmen, hasat bir yıl öncekı kadar verimli olmadı. Tarlalardan ikisi, zamanında sürülemediği için ekilemedi. Üstelik kışın çok sert geçeceği sanılıyordu.

Yeldeğirmeni yapımında beklenmedik zorluklar çıktı. Çiftlikte bir taşocağı, bir miktar çimento ve kum vardı. Ama küskü ve balyoz kullanmadan taşlar uygun boyda kesilemiyordu. Hayvanlar iki ayakları üzerinde duramadıkları için bu araçları kullanamıyorlardı.

Neyse sonunda bir çözüm bulundu. Taşocağındaki kaya parçaları, inekler, atlar, koyunlar hatta domuzlar tarafından ocağın tepesine iplerle çekiliyor, buradan da aşağıya atılarak parçalanıyordu.

E. DINCER -90-

Kırılan taşları inşaat yerine taşımak daha kolaydı. Atlar yük arabalarıyla, koyunlar tek tek sürükleyerek, Muriel ile Benjamin de buldukları eski bir çocuk arabasıyla taşıma işine yardım ediyorlardı. Yazın sonuna doğru, inşaat için yeterli taş toplandı.

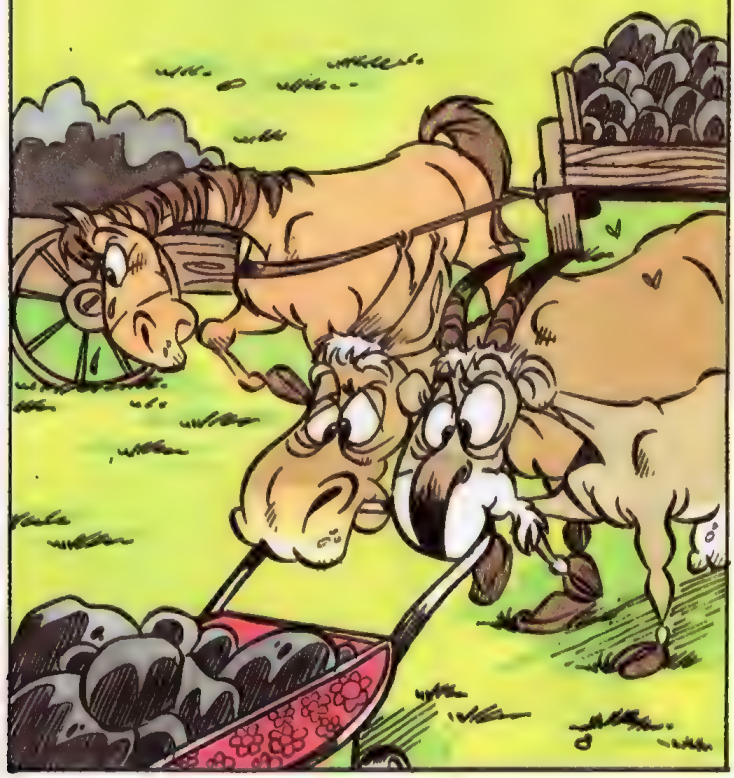

Fakat iş yavaş ilerliyordu. Kimi kaya parçalarını ocağın tepesine çıkarmak, bazen tüm gün çok yoğun çalışılmasını gerektiriyordu. Üstelik bazı taşlar, aşağıya düştüklerinde kırılmıyorlardı. Boksör olmasaydı, bu işin altından kalkmaları çok güçtü. Tepeye çekilen bir kaya geriye doğru kaymaya ve çekenleri de ardından sürüklemeye başlarsa Boksör yardıma koşar, ipe tüm gücüyle asılıp kayan taşı durdururdu. Ayakları toprağa batmış, gövdesi ter içinde, soluk soluğa ve adım adım taşı tepeye doğru sürüklemesini diğer hayvanlar hayranlıkla izlerlerdi.

Clover, bazen, "Kendini çok yorma" der, fakat Boksör bu öneriye "Daha çok çalışacağım" ve "Napolyon her zaman haklıdır" sözleriyle yanıt verirdi. Sabahları diğerlerinden kırk beş dakika önce uyandırılmak için horozla anlaşmıştı. Boş zaman bulduğunda tek başına taşocağına gider, kırık taşları toplayıp inşaat yerine götürürdü.

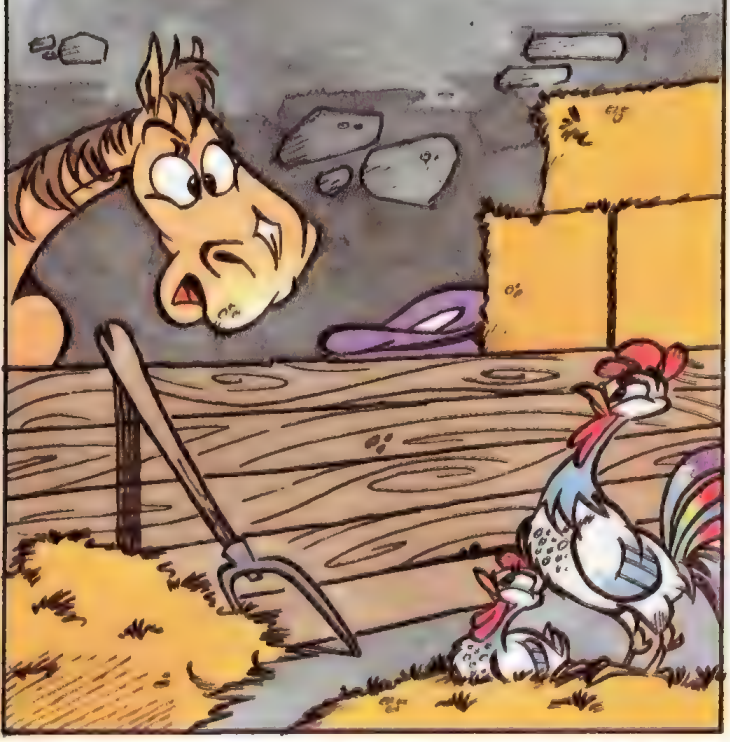

O yaz boyunca, hayvanlar çok ağır koşullarda çalıştılar. Aldıkları yem Jones zamanında yediklerinden ne daha az, ne de çoktu. Fakat, aç gözlü insanları besleme zorunluluğu olmadan yalnız kendileri için çalışmaktan memnundular.

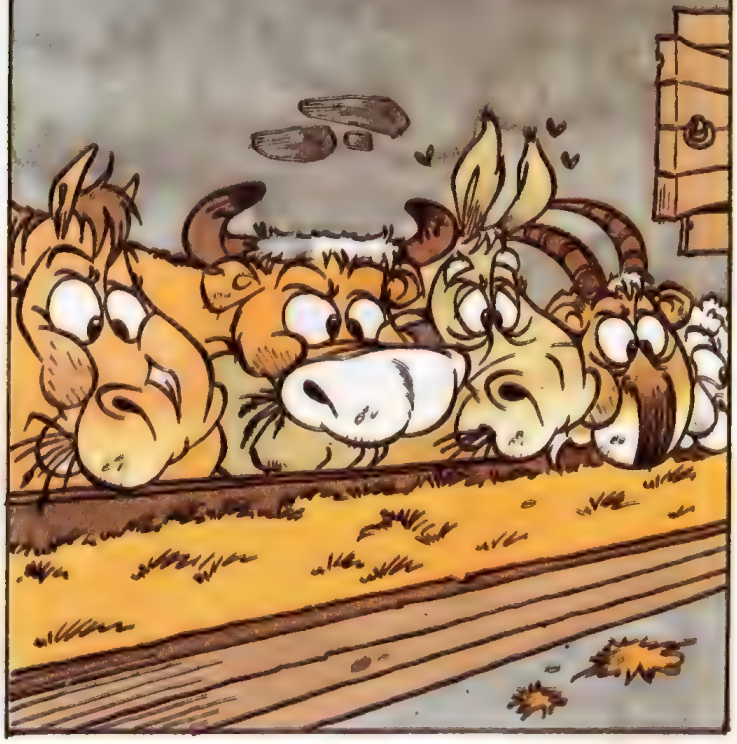

Yazın ilerlemesiyle bazı gereksinimler ortaya çıktı: Gazyağı, çivi, ip, bisküvi... Bunların hiçbiri çiftlikte yapılamıyordu. Sonradan tohum, kimyasal gübre, kimi çiftlik aletleri ve yeldeğirmeni için makine parçalarına da gereksinim duyuldu. Bunların nasıl elde edilebileceğini kimse bilmiyordu.

Bir pazar günü toplantısında, Napolyon yeni bir uygulamadan söz etti: Bundan sonra komşu çiftliklerle alışveriş yapacaklardı. Tabii amaç ticaret değil yalnızca zorunlu gereksinimlerin karşılanmasıydı. Napolyon yeldeğirmeninin gereksinimlerinin her şeyden üstün tutulması gerektiğini söyledi. Bu amaçla bazı önlemler alınacaktı: Kuru otlar ve bir yıllık buğday ürünü satılacak ve daha çok para gerekirse yumurtalar pazara götürülecekti. Napolyon, "Tavuklar yeldeğirmeni için bu fedakârlığı yapmalıdırlar" dedi.

Hayvanlar arasında yeni bir huzursuzluk başladı. Jones'u kovduktan sonra insanlarla alışveriş ve ticaret yapmama, para kullanmama kararı almışlardı. Napolyon'a itiraz etmek istediler. Ama itiraz etmek isteyen dört genç domuz, köpeklerin korkunç hırlamaları karşısında susmak zorunda kaldılar.

Koyunlar da her zaman yaptıkları gibi "Dört ayak iyi, iki ayak kötü" diye bağrışmaya başlayınca, olay kapanıverdi.

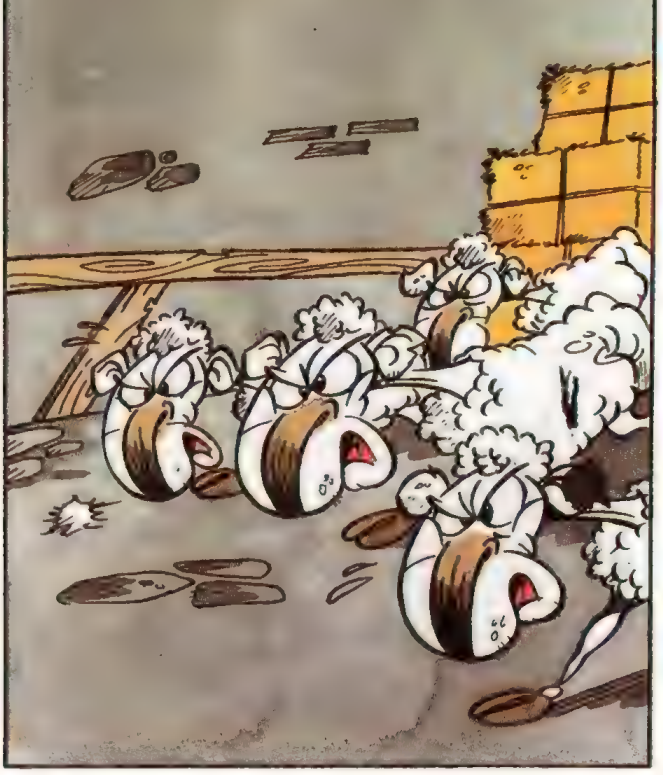

Sonunda Napolyon, tüm hazırlıkları yaptığını açıkladı ve "Sizlerin insanlarla ilişki kurmanız gerekmeyecek. Tüm yükü kendi üzerime alacağım. Komşu çiftliklerden bir avukat, çiftliğimizle dış dünya arasında aracılık yapmayı kabul etti. Pazartesi günü çiftliğe gelip benden talimat alacak" dedi. Sözlerini bitirirken, "Yaşasın Hayvan Çiftliği" diye bağırdı. "Bu Toprağın Hayvanları" şarkısı söylendikten sonra toplantı dağıldı.

Sonradan Squelar çiftliği dolaşıp, hayvanların huzursuzluğunu gidermeye uğraştı. Ticaret yapmamak, para kullanmamak diye daha önce hiçbir karar alınmadığını, bunun Kartopu'nun uydurmaları olduğunu söyledi.

Bazı hayvanlar kuşkularını yenemeyince, Squelar "Bu kararı düşünüzde mi gördünüz? Böyle bir kayıt var mı, ya da bir yerde böyle bir şey yazıyor mu?" dedi.
Eh! Böyle bir şey hiçbir yerde yazılı olmadığına göre hayvanlar yanılıyorlardı.

Avukat anlaşma gereği, her pazartesi çiftliği ziyaret ediyordu. Ufak tefek, kurnaz bir adamdı. Gerçekte pek önemli işler yapmazdı. Ama Hayvan Çiftliği'nde bir komisyoncuya gereksinim olduğunu duyunca bu işten elde edilebilecek komisyonların epey çok olacağını farkedecek kadar uyanıktı. Hayvanlar onu ürkekçe izliyor ve yaklaşmaktan kaçınıyorlardı. Fakat Napolyon'un iki ayaklı bir yaratığa emir vermesinden gururlanıyorlardı.

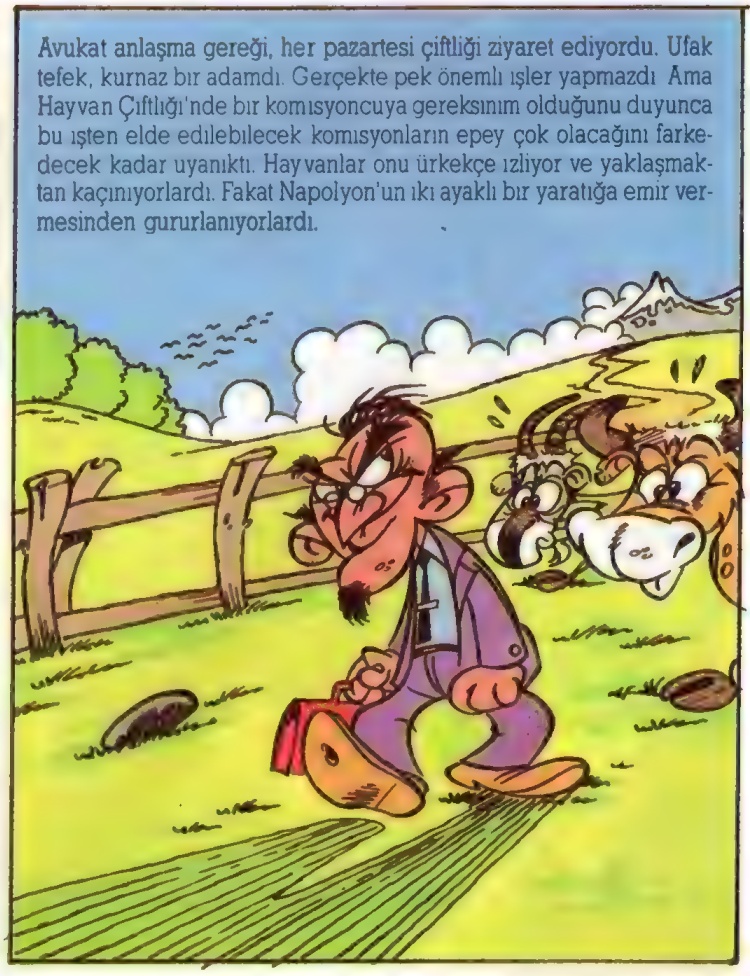

Hayvan Çiftlığı'nın başarılı olduğunu gören insanların nefreti artmıştı. Çiftliğin bir gün batacağına, yeldeğirmeni işinde de başarısız olunacağına inanıyorlardı. Meyhanelerde toplanıp saatlerce bu konuları konuşuyorlardı. Fakat hayvanların başarıları da onların kimi düşüncelerinin değişmesinde etkili oldu. Artık çiftliğe onlar da Hayvan Çiftlığı diyorlardı, eski adını kullanmıyorlardı.

Jones çiftliği geri alma umudunu yitirdi. Ortalıkta, Napolyon'un Hayvan Çiftlığı'ne komşu iki çiftlikten birinin, sahibiyle iş anlaşması yapacağına dair söylentiler vardı.

O sırada domuzlar beklenmedik şekilde çiftlik evine yerleştiler. Hayvanlar isyanın başlangıcında böyle bir şeyin yasaklanmış olduğunu hatırlar gibi oldular. Ama Squelar, onlara yanıldıklarını kanıtladı. Söylediğine gore, hayvanların beyni olan domuzların, daha rahat çalışabilecekleri bir yere gereksinimleri vardı. Squelar, Napolyon'dan söz ederken artık ona "lider" diyordu. Bu arada hayvanlar, domuzların yataklarda yattıklarını duyunca pirelendiler.

Boksör her zaman olduğu gibi, "Napolyon hep haklıdır" deyip konuyu kapadı. Clover ise, yatakta yatmanın yasak olduğu düşüncesiyle, duvara yazılan yedi buyruğu okumaya çalıştı. Harfleri tanısa da yazıyı okuyamadı, keçi Muriel'i yardıma çağırdı.

Muriel'den dördüncü buyruğu okumasını istedi. Muriel yazıyı güçlükle okudu: "Hiçbir hayvan çarşaflı yatakta yatamaz" Clover, bu buyrukta daha önce çarşaftan söz edildiğini hatırlamıyordu. Ama madem öyle yazıyor, inanmak gerekirdi.

O sırada üç iri köpekle yanlarından geçen Squelar, konuyu açıklama fırsatı buldu:

"Bizlerin çiftlikteki yataklarda yattığımızı duymuşsunuzdur. Neden olmasın? Yataklara karşı bir yasa mı var? Yatak, üzerinde uyunan yerin adıdır. Ahırdaki saman yığını da yataktır. Yani sizler de yatakta yatıyorsunuz demektir bu.

Yasalarımız çarşaflı yataklara karşıdır. Biz de yatağın çarşaflarını çıkardık, battaniyelerin arasında yatıyoruz. Üstelik düşünsel çalışmaları çok alan biz domuzların böylesi rahat yataklara gereksinimleri var. İşimizi yapamayacak kadar yorgun olmamızı istemezsiniz değil mi? Hem biz yorulur da iş yapamazsak, Jones geri gelir. Jones'in geri gelmesini ister misiniz?"

Hayvanlar olağan yanıtlarını verip, Jones'in geri gelmesini istemediklerini bildirdiler. Bir daha da domuzların yataklarda yatmalarından söz edilmedi. Birkaç gün sonra, domuzlar diğer hayvanlardan bir saat sonra kalkacaklar denince de kimse itiraz etmedi.

Sonbahar geldi. Hayvanlar boş zamanlarında değirmen çevresinde dolaşıp, yapının yükselişini sevinçle izliyorlar, böyle bir yapıyı yükseltebildiklerine şaşıyorlardı.

İhtiyar Benjamin olan bitenden hiç heyecan duymuyor, zaman zaman "eşekler uzun süre yaşarlar" demekle yetiniyordu.

Kasım ayı fırtınayla geldi. Hava yağışlı olduğundan inşaat durdu. Sonra bir gün fırtına o kadar şiddetlendi ki çiftlik binaları sarsılıp, samanlık çatısından kiremitler uçtu. Sabah olup hayvanlar dışarı çıktıklarında bayrak direğinin yıkıldığını gördüler. Ondan sonra gördükleriyle ise hepsi feryadı bastı: "Değirmen de yıkılmış."

Topluca oraya koştular. Ağır ağır yürüyen Napolyon bile, hayvanların önüne geçip hızla koştu. Bunca emek yerle bir olmuştu. Hayvanların hiçbirinin konuşacak hali kalmadı.

Napolyon, uzun süre düşündü. Düşünürken sessizce gitti geldi, toprağı kokladı. Kuyruğunu bir o yana, bir bu yana salladı. Aniden durdu. Bir karara varmış olmalıydı.

Alçak sesle, "Bu işi yapan kim biliyor musunuz? Kartopu! Kovulmasının öcünü almak için, gizlice buraya sokulup, bir yıllık çalışmamızı mahvetti. Bu yüzden Kartopu'nu ölüme mahkûm ediyorum. Onu kim öldürürse, 'Birinci Sınıf Kahraman Hayvan Madalyası' vereceğim, sağ olarak yakalayana ise bir kilo elma" dedi.

Suçlunun Kartopu olduğunu öğrenen hayvanlar şaşırdılar. Kartopu geri dönerse, onu nasıl yakalayabileceklerini tasarladılar.

Napolyon: "Arkadaşlar zaman yitirmeden değirmenin inşasına yeniden başlayacağız. Planlarımızda değişiklik yapmayacak, çalışmalarımızı günü gününe sürdüreceğiz. Haydi! Yaşasın yeldeğirmeni, yaşasın Hayvan Çiftliği" dedi.

ALTINCI BÖLÜMÜN SONU

Iltır Monet'nin Bahçesinde

Yazan: Christina BJÖRK
Çeviren: Ayşegül İLDENİZ
Resimleyen: Lena ANDERSON

RU NEHRİ KISIYINDA PİKNİK

"Dede, bir şey unuttuk."
"Öğle yemeğimiz!" dedi.
"Açlıktan ölüyorum!" dedim.

"Burası piknik için iyi bir yer" dedi dedem, "tam burada Monet'nin bankının yanında."

Pembe Ev'e piknik sepetimizi almaya gittik. Ama orada, bahçede piknik yapmanın yasak olduğunu öğrendik. "İnsanlar etrafı kirletip, çöp atabilirler" diye açıkladı kapıdaki bayan.

"O zaman bahçenin dışında iyi bir yer bulalım" dedi dedem.

"Monet'nin bankının yanı kadar iyi olamaz" dedim.

Ru Nehrinin yanında, tam bahçeye aktığı yerde gerçekten güzel bir yer bulduk. Tüm yiyeceklerimizi oraya yaydık.

"Ne ziyafet" dedi dedem, "Bundan iyisi olabilir miydi?"

"Evet" dedim, "nilüfer gölünün yanında, Monet'nin bankında."

Keçi peyniri o kadar kötü değildi, ama inek peyniri çok daha iyiydi. (Dedem tam tersini düşündü, çok şanslıyım). Börek ve elma suyu da, özellikle baston ekmekle iyi gitti.

Yemekten sonra, otlara uzandım ve gökte gezen bulutları seyrettim.

"Şimdi uyuma" dedi dedem. "Vernon'daki treni kaçırmamak için yakında taksi çağırmalıyız."

Paris'e dönerken trende bütün yol boyunca uyudum. Nehrin tek bir kıvrımını görmedim.

Otele gelince, yaşlı adam ve köpeği görmeyi bile beklemeden doğru uyumaya gittim.

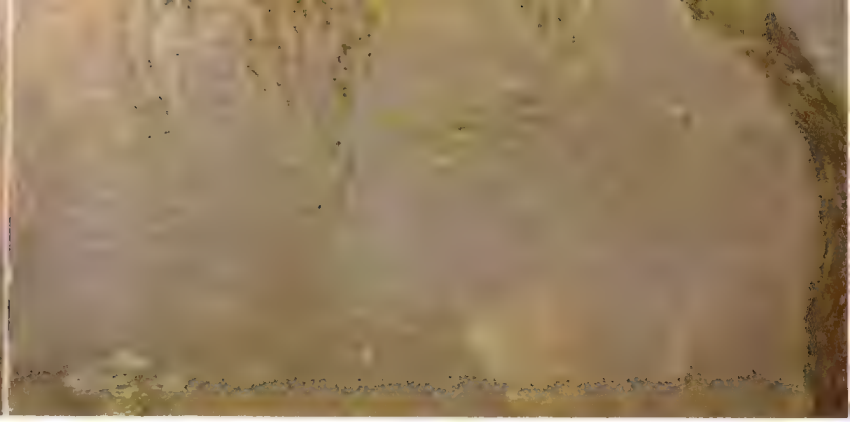

Monet'nin resimlediği dev su nilüferleri.

BAŞYAPIT

Paris'te, izlenimci tabloları en fazla olan müzenin adı **Jeu de Paume**. (Oradaki tabloları şimdi Orsay Müzesi'ne taşımışlar.)

Jeu de Paume'a geldiğimizde, girişte büyük bir kalabalık vardı.

"Orada durup bekleyemeyiz" dedi dedem. "Bu saatler alır."

"O zaman gidip baş yapıtlarının olduğu müzenin açık olup olmadığına bakalım" dedim.

Orangerie çok yakında, parkı geçinceydi. Monet'nin nilüferlerine yolu gösteren hiç ok ya da işaret görmeyince, biraz endişelendik.

"Üzgünüm, ama Nilüfer Odaları onarım için kapalı" dedi kapıdaki bayan. "Ama gelecek ay açacaklar ve o zaman gelirseniz memnun oluruz."

"Ama" diye açıkladı dedem, torunum ve ben nilüferleri görmek için uzun yoldan geldik. Öbür gün eve dönüyoruz. Bir ayrıcalık yapamaz mısınız?"

"Ne yazık ki hayır" dedi bayan. "Odalar halka kapalı."

Ve bunu söylediğinde, dedem çok hüzünlendi. Bense ağlamaya başladım.

"Ah canım!" dedi bayan. "Bir şey yapılabilir mi bir bakayım..."

Bir süre sonra döndü ve bize göz kırptı.

"Patronum siz ve küçük bayan için bir ayrıcalık yapacak. Usulca gelin ki diğer ziyaretçiler farketmesinler."

Başyapıtın *ortasına* işte böyle ulaştık. Düşünün tüm çevremizde nilüferler vardı! İyi ki girişte ağlamaya başlamışım...

Monet, dev su nilüferlerini resim ederken.

"Belki" dedim. "Giverny'ye gitmemiş olmamız ne kötü. Yarın bunu yapabilirdik."

"Aynı şey iki kere yapılabilir" dedi dedem. "Eğer *çok özel* bir şeyse."

Dedem paramızı saydı. Evet, tren biletleri, taksi ve müze için yeteri kadar vardı.

Böylece ertesi gün yine Monet'nin bahçesindeydik. Bu sefer etrafta koşturarak her şeyi görmeye çalışmak yerine, rahat davranıp sadece birkaç şeyle ilgilendik.

MONET'NİN TORUNUNUN TORUNLARINDAN BİRİYLE TANIŞIYORUZ

"Yarın Paris'teki son günümüz" dedi dedem.

"Oh, hayır" dedim. "Zaman çok hızlı geçiyor."

"Bence de" dedi. "Bu yüzden özel bir şey yapmalıyız. **Eyfel Kulesi**'ne gidelim mi?"

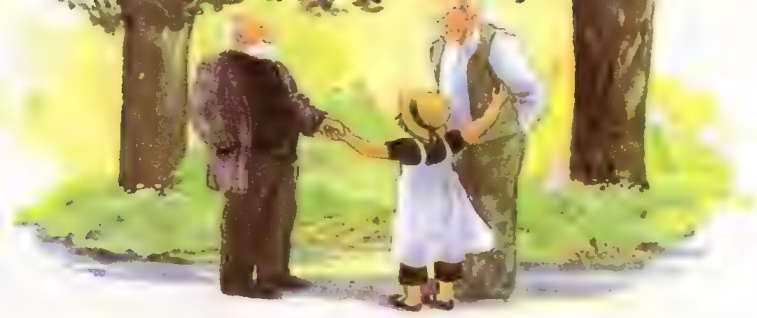

Güvercin evinin yanında dururken, kareli ceketli bir adam yanımıza geldi.

"Tekrar buradasınız" dedi.

"Nerden bildiniz?" diye sordu dedem.

"Hasır şapkalı kızı tanıdım" dedi adam.

Kimdi bu adam bilin bakalım? Monet'nin üvey **torununun** torunu! İsmi **Jean-Marie Toulgoat** idi ve o da bir ressamdı. Ama Monet'ninkilerden daha garip resimler yaptığını söyledi. Köyde yaşıyordu. Küçükken bahçede oyun oynarmış.

"O zamanların nasıl olduğunu anlatır mısınız?" dedi dedem.

"Bize Monet, Alice ve sekiz çocuktan bahsedin" diye yalvardım.

"Monet de Alice de ben doğmadan ölmüşler" dedi Jean-Marie. "Burada her şeyi yürüten, Alice'in kızı Blanche idi. Benim büyükannemin kız kardeşi. Ona *Lan-Lan* derdik. O kadar iyi birisiydi ki, biz tüm çocuklar onu çok severdik. Bahçede bir yelken gördüğünde nasıl şaşırdığını hatırlıyorum. Ben, sadece, nilüfer gölünde küçük sandala yatak örtüsü bağlamıştım."

Jean-Marie bize, akrabalarının bazı eski fotoğraflarını da gösterdi. Ve bilin bakalım ne öğrendik! Dedemdeki Monet kitabını yazan karısıymış!

Artık Monet'nin büyük ailesinden biraz bahsedelim.

Hiç sıradan aileler gibi değildiler. Bir kısmını dedemin kitabından, bir kısmını da Jean-Marie'nin bize bahçede söylediklerinden öğrendim.

Monet'nin büyük ailesi, 1886'da hep birlikte... O dönemde Jean-Pierre sekiz Michel dokuz yaşındaydı.

Camille ve küçük Jean (altı yaşında) gelincik tarlasında bir yürüyüş yaparken resimlenmişler. Lekeler tek tek gelinciğe benzemiyorlar. Ama uzaktan bakıldığında gelincik tarlası izlenimi bırakıyorlar. (Arkalarında başka bir anne ve çocuk var. Belki onlar da Camille ve Jean'dırlar.)

Monet 1880'de

MONET'NİN ÖYKÜSÜ

Monet daha küçük bir çocukken ressam olmaya karar verdi. Ama ailesi bunun yerine, kendi manavlarında çalışması gerektiğini düşünüyordu. Monet'yi destekleyen tek kişi teyzesi *Madame Lecadre* idi. Kendisi de ressamdı, Monet'ye Paris'te resim öğrenimi görmesi için biraz para verdi.

Monet Paris'te, çoğu kendisi kadar fakir olan birçok sanatçı arkadaş edindi. *Camille* adında, siyah saçlı ve koyu ciddi gözleri olan bir kız arkadaşı vardı. Monet sık sık onun resmini yapardı — aynı tabloda dört, beş kadın ve hepsi Camille'in resimleriydi.

Camille ve Monet'nin Jean adında bir oğulları oldu. Bundan sonra, Monet'nin babasının karşı olmasına rağmen evlendiler.

Monet'nin *Alice* ve *Ernest Hochedé* adında fakir olmayan iki **arkadaşı** vardı. Ernest'in Paris'te, lüks eşyalar satan birçok mağazası vardı. Yazlık evi için Monet'den resimler satın alıyordu.

Dördüncü
bölümün
sonu

7. SANAT

GÖRÜNTÜYE KATILMAYI SÜRDÜRELİM!

Yazan: Seçil BÜKER

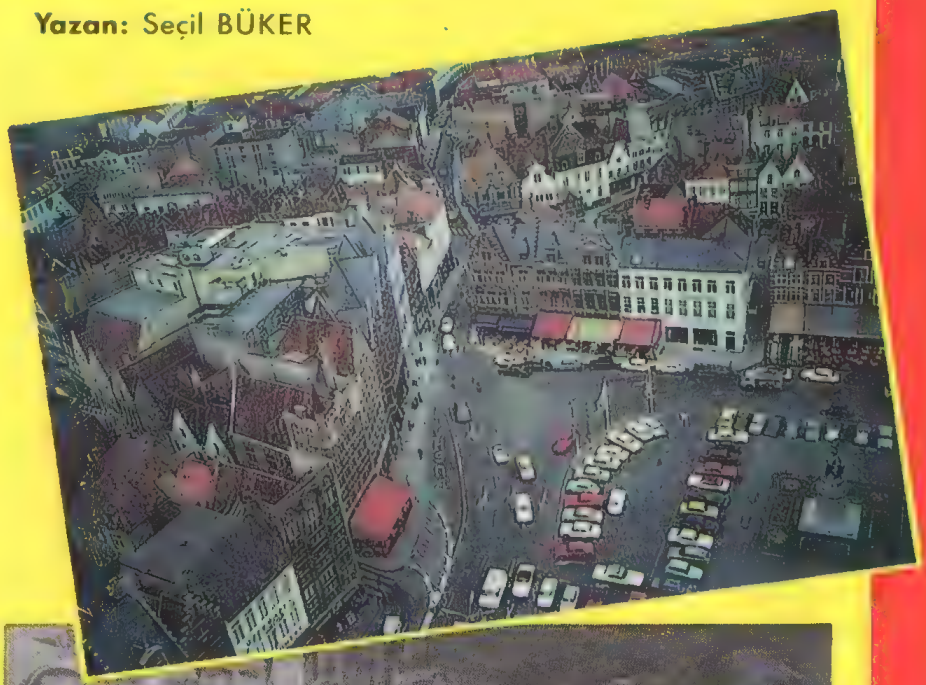

Film başlar. Kenti yukarıdan görürüz. Yüksek binalar, uzayıp giden yollar (ilk fotoğraf). Bu görüntünün ardından uçağın penceresinden aşağılara bakan bir kadın görüntüsü gelir. Bu durumda kenti onun gözünden gördüğümüzü anlarız. Kadın kenti nasıl görüyorsa biz de öyle görürüz. Açıkcası görüntüye onun aracılığıyla katılırız.

Filmin kahramanının uçaktan paraşütle atladığını varsayalım. Kamera film kahramanının gözü olur. Yüksekten düşen insan çevreyi nasıl görüyorsa öyle gösterir. Yalnız görüntüyü izlemekle yetinmeyiz, filmin kahramanıyla birlikte biz de düşeriz. Birlikte düştüğümüzü düşündükçe heyecanlanırız, yerimizde duramayız. Bu durumda serinkanlı olmamız olanaksızdır. Kamera böylesine hızla aşağıya indiğinde filmin kahramanıyla birlikte olmamak, onun duygularını paylaşmamak söz konusu olamaz.

Kameranın merceği film kahramanının gözü olduğunda biz de film kahramanıyla birlikte oturur, birlikte kalkarız. Onunla birlikte güler, onunla birlikte ağlarız. Şimdi kahramanımızın filmdeki öbür insanlarla yüz yüze gelmesi gerektiğini varsayalım. Yalnız unutmayın, kameranın merceği kahramanımızın gözü olacak. Bu durumda görüntüdeki tüm insanların kameranın merceğine bakmaları gerekir (ikinci fotoğraf). Biz kahramanı göremeyiz. Yalnızca sesini duyarız. Kahramanın karşısında on iki kişi vardır. Ama biz kahramandan yana oluruz. Çünkü bu on iki kişi kameranın merceğine bakarken yalnızca kahramana değil, bize de bakarlar. Biz de kahramanla birlikte olmayı yeğleriz.

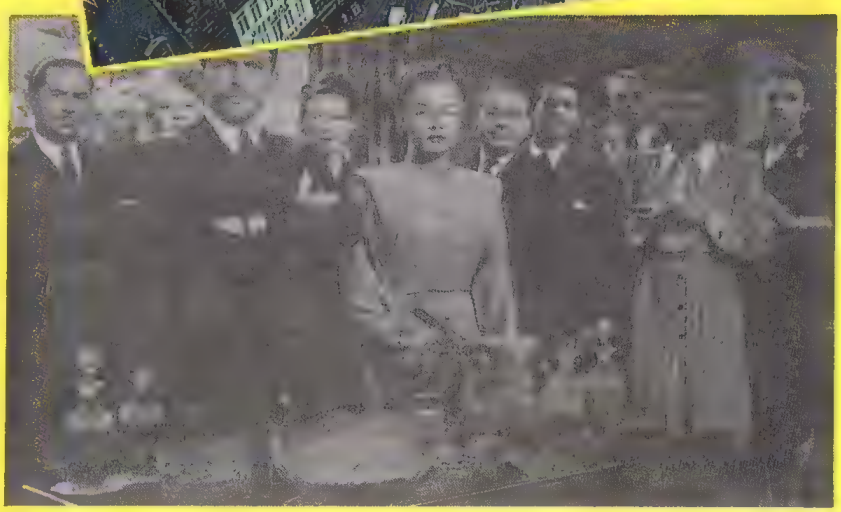

Görüntüyle ilgili kimi özelliklerin izleyici olarak bizim tavrımızı nasıl etkilediğini birlikte gördük. Film çekmek o denli kolay değil. Görüntüler üzerine tek tek düşünmek gerekiyor. Görüntüye neyi, nasıl koyacağımıza karar verdik. Sorun bitmedi kuşkusuz. Görüntüleri birleştirmemiz de gerekiyor. Gelin birleştirme işini bir dahaki aya yapalım.

KAR YAĞINCA KARDAN ADAM DA YAĞAR

Diyelim ki bir kış mevsimindeyiz
Aylardan da Aralık.
Sokaklarda bir rüzgâr bir rüzgâr
Dışarıda yağan amansız kar...
Bunu bir bilen biz değiliz.
Pencereden bakan küçük bir çocuk
Gözlerinin önünden
Kar taneleri, uçarken
Bağırıyor:
"Koşun dışarıda kardan adam yağıyor"
Dede gülümsüyor, diyor ki:
"Küçüksün, senin aklın ermez daha
Kardan adam değil gördüğün
Yağan; kardır ancak.
Yıllardır böyle yağdı böyle de yağacak"
Çocuk yarı kızgın, kararlı
Adımını dışarı atıp
Kar taneleri topluyor.
Biriktikçe taneler avuç avuç
Tek bir düşünce var aklında
Biraz kömür bir de havuç.

Veli KAHRAMAN

ÖDÜLLÜ BULMACA

Bulmacamızdaki ödüllendirme sisteminde bu sayımızda bir değişiklik yapıyoruz: Bulmacaların tümünü doğru yanıtlayan kardeşlerimize dilmece ve çinmece armağan edeceğiz. Fakat bununla yetinmeyip, Doğan Kardeş Kitaplığı'nın seçeceğiniz bir ürününü de size vereceğiz.

Yanıtlarınızı kupona yazdıktan sonra, kitap seçeneklerinden dilediğiniz birinin adını belirtin. Hem dilmece ve çinmece kazanacak hem de seçtiğiniz kitabı alacaksınız.

Başarılar!

ADRES:
Doğan Kardeş (Ödüllü Bulmaca)
Yeniçeriler Cad. Sinekli Medrese Sk. No: 1, Kat: 3

Yanıtlarımızın, en geç 31 Aralık tarihine kadar elimizde olması gerekir.

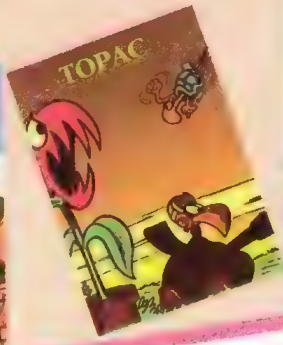

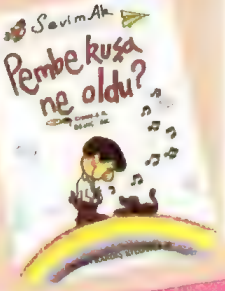

Geçen sayının yanıtları

1. A3, B4, C5, D2, E1
2. A3, B5, C4, D6, E2, F1

Gelecek sayımızda "İletişim" konulu yeni bir dizi yazıya başlıyoruz. Dizimizde çağlar boyu iletişimin evrimini anlatırken, basit iletişim aygıtlarının da nasıl yapılabileceğini göstereceğiz.

Ödüllü bulmacamızın bu bölümünde ise, iletişim teknolojisinde çok önemli yeri olan telgraf teknolojisinin dilini kullanmak istiyoruz. Nokta ve çizgilerden oluşan bu dil Amerikalı ressam Samuel Mors tarafından geliştirilmiş. Bu yüzden işaretler Mors alfabesi diye anılıyor.

A ·–	B –···	C –·–·	D –··	E ·
F ··–·	G ––·	H ····	İ ··	J ·–––
K –·–	L ·–··	M ––	N –·	O –––
P ·––·	Q ––·–	R ·–·	S ···	T –
U ··–	V ···–	Y –·––	Z ––··	

1

Aşağıda Mors alfabesini ve bu alfabedeki işaretlerin karşılıklarını bulacaksınız. Sizden istediğimiz, alfabenin altındaki Mors yazısını çözerek anlatılmak isteneni bulmanız. Bulduğunuz söz, sizi gülümsetecek türden...

-.--, ..., --.., [illegible], [illegible], ----..., -.., ., -.-, ..
--., ..-, .-.., ..-, --, ..., ., --, .,
-.-, .-, .-.., -..., .., -., .., --.., .., -.
., ...-, -.., ., ---, .-.., -.., ..-, --., ..-, -., ..-,
--., ---, ..., -, ., .-., ., -.
.., ..., .., -.-, .-.., .., -..., .., .-.
.--., ., -., -.-., ., .-., ., -.., .., -.-

2

Mors alfabesinde yalnız harfler değil sayılar da vardır. Aşağıda sayıların Mors alfabesindeki karşılıklarını bulacaksınız. Bunları inceleyerek Mors rakamlarıyla yapılmış aritmetik işlemini çözebilir misiniz?

1 .----	2 ..---	3 ...--	4 ....-	5 -----
6 -....	7 --...	8 ---..	9 ----.	0 -----

...-- ---.. ....- ----.
\+ .---- -.... ..--- --...
___

?

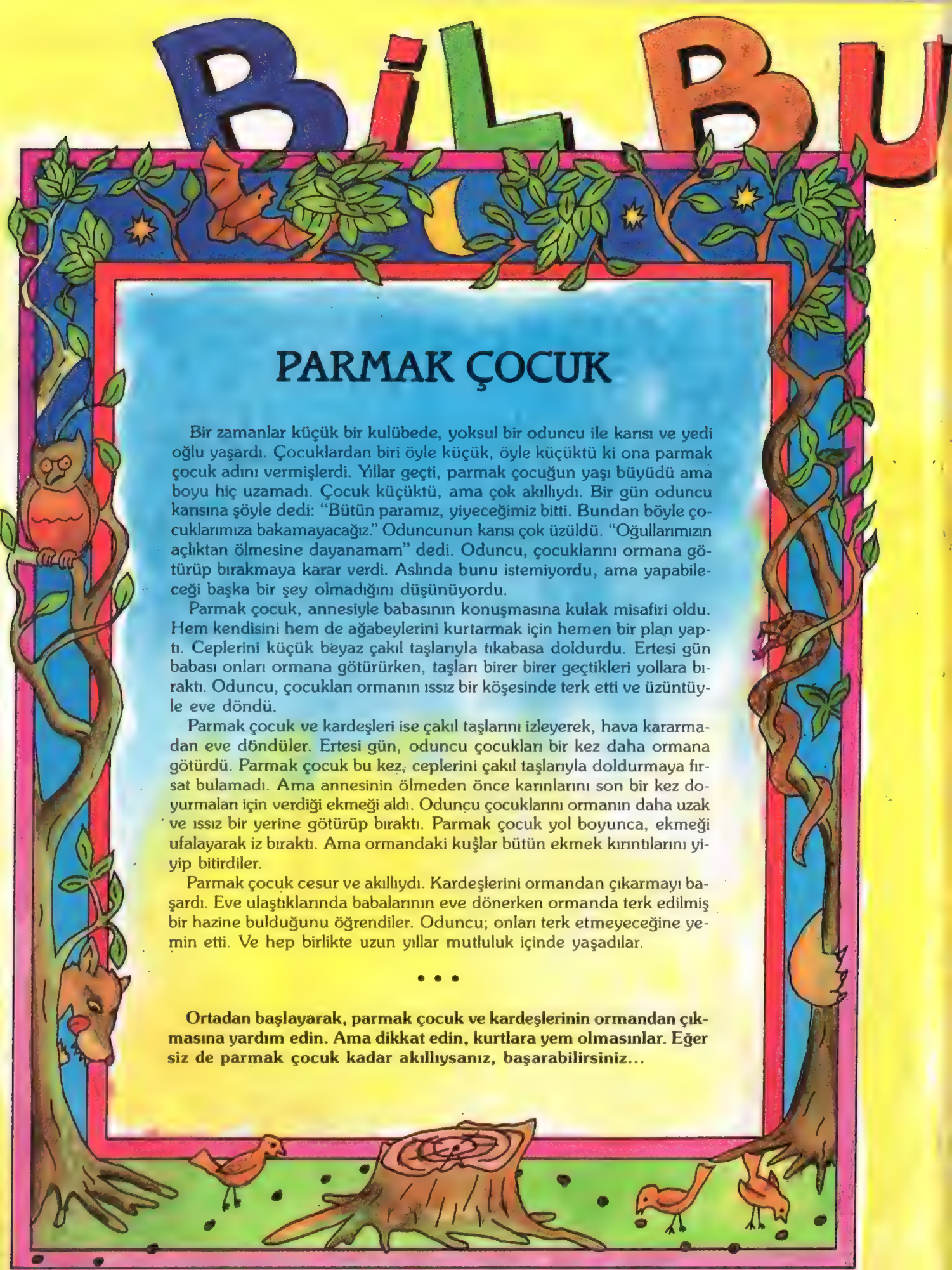

PARMAK ÇOCUK

Bir zamanlar küçük bir kulübede, yoksul bir oduncu ile karısı ve yedi oğlu yaşardı. Çocuklardan biri öyle küçük, öyle küçüktü ki ona parmak çocuk adını vermişlerdi. Yıllar geçti, parmak çocuğun yaşı büyüdü ama boyu hiç uzamadı. Çocuk küçüktü, ama çok akıllıydı. Bir gün oduncu karısına şöyle dedi: "Bütün paramız, yiyeceğimiz bitti. Bundan böyle çocuklarımıza bakamayacağız." Oduncunun karısı çok üzüldü. "Oğullarımızın açlıktan ölmesine dayanamam" dedi. Oduncu, çocuklarını ormana götürüp bırakmaya karar verdi. Aslında bunu istemiyordu, ama yapabileceği başka bir şey olmadığını düşünüyordu.

Parmak çocuk, annesiyle babasının konuşmasına kulak misafiri oldu. Hem kendisini hem de ağabeylerini kurtarmak için hemen bir plan yaptı. Ceplerini küçük beyaz çakıl taşlarıyla tıkabasa doldurdu. Ertesi gün babası onları ormana götürürken, taşları birer birer geçtikleri yollara bıraktı. Oduncu, çocukları ormanın ıssız bir köşesinde terk etti ve üzüntüyle eve döndü.

Parmak çocuk ve kardeşleri ise çakıl taşlarını izleyerek, hava kararmadan eve döndüler. Ertesi gün, oduncu çocukları bir kez daha ormana götürdü. Parmak çocuk bu kez, ceplerini çakıl taşlarıyla doldurmaya fırsat bulamadı. Ama annesinin ölmeden önce karınlarını son bir kez doyurmaları için verdiği ekmeği aldı. Oduncu çocuklarını ormanın daha uzak ve ıssız bir yerine götürüp bıraktı. Parmak çocuk yol boyunca, ekmeği ufalayarak iz bıraktı. Ama ormandaki kuşlar bütün ekmek kırıntılarını yiyip bitirdiler.

Parmak çocuk cesur ve akıllıydı. Kardeşlerini ormandan çıkarmayı başardı. Eve ulaştıklarında babalarının eve dönerken ormanda terk edilmiş bir hazine bulduğunu öğrendiler. Oduncu; onları terk etmeyeceğine yemin etti. Ve hep birlikte uzun yıllar mutluluk içinde yaşadılar.

• • •

Ortadan başlayarak, parmak çocuk ve kardeşlerinin ormandan çıkmasına yardım edin. Ama dikkat edin, kurtlara yem olmasınlar. Eğer siz de parmak çocuk kadar akıllıysanız, başarabilirsiniz...

LEÇLEN

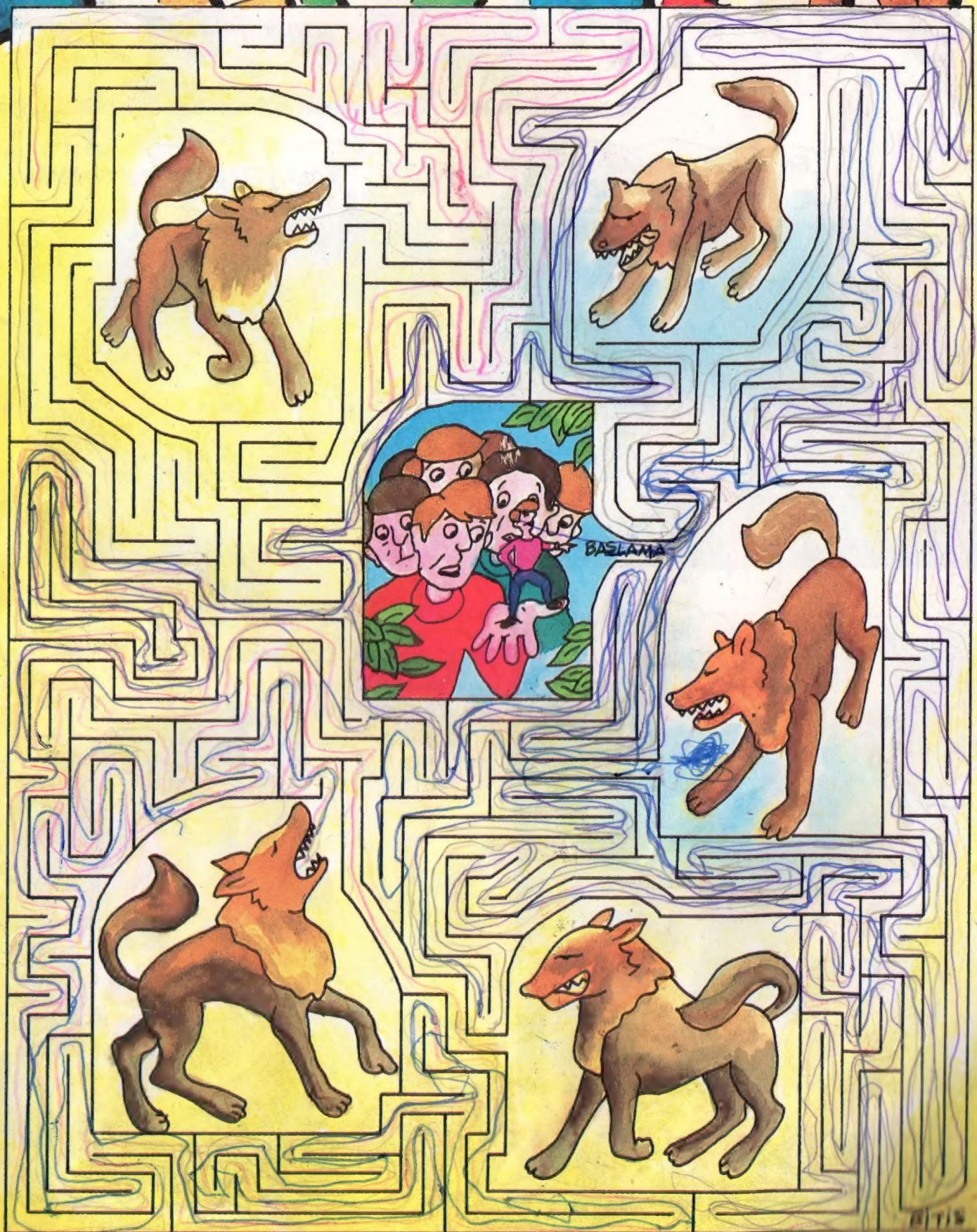

T.C.
MANAVGAT KAYMAKAMLIĞI
İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

ÇEKİRDEK

Ben işimi bilirim...

GENÇ TELECARD'im var.
Yapı Kredi'de hesap açtım, kartımı hemen yolladılar. Kullanımı çok kolay, çok da zevkli.

Haftalığımı alınca doğru TELE 24'e gidiyorum.
GENÇ TELECARD'ımla hepsini hesabıma yatırıyorum.
Sonra yanımda para olmuş olmamış, hiç sorun değil... Nasıl olsa bütün TELE 24'ler emrimde... İstediğim zaman, gece, gündüz, bayram, tatil, para çekiyorum.

Ne de olsa, GENÇ TELECARD'lıyım!..
İşimi bilirim.

14-18 yaş arasındaki gençler, Tele-İşlemli bir Yapı Kredi şubesinde hesap açarak GENÇ TELECARD sahibi olabilir. GENÇ TELECARD, Yapı Kredi'nin ücretsiz bir hizmetidir.

YAPI KREDİ
"hizmette sınır yoktur"

Hanımlardan sonra şimdi de çocuklara müjde!..

Parizien'den
Çocuklara müjde!
Müjde çorapları
şimdi de çocuklar
için üretiliyor.
4 ayrı grupta
1-14 yaş arası
çocuklar ve
genç kızlar artık
rengarenk Müjde
çoraplarını giyecek...
Gökkuşağının
üzerinde yürüyecek...

MÜJDE®

OPAK ÇOCUK ÇORABI

PARİZİEN®

1 ..... 14 ..... YAŞ